

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Frazémy a idiomy současného korejského jazyka:
definice atributů zvířat na základě sémantického a kulturního
kontextu

Phrases and idioms of the contemporary Korean language: definition of animal
attributes based on the semantic and cultural context

OLOMOUC, 2023, Eva Chudějová

Vedoucí diplomové práce: Blanka Ferklová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím všech použitých pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Olomouci, dne

.....

Eva Chudějová

Anotace

Jméno a příjmení autora: Eva Chudějová

Název fakulty: Filosofická fakulta

Název katedry: Katedra asijských studií

Název diplomové práce: Frazémy a idiomy současného korejského jazyka: definice atributů zvířat na základě sémantického a kulturního kontextu

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Blanka Ferklová, PhD.

Počet znaků: 124 282

Počet stran: 93

Počet zdrojů a literatury: 40

Klíčová slova: frazém, idiom, zvířata, frazeologie, zvířetníkový zvěrokruh, frazeologismus

Anotace: Každý jazyk bývá ovlivněn kulturním prostředím, ve kterém je aktivně využíván. Cílem této práce je zjištění a popis atributů zvířectva na základě sémantického významu daných slovních obrátů nacházející se v současném korejském jazyce. Teoretická část představí terminologii idiomů, frazémů a také popis zvířectva přejatý z korejské mytologie a kulturního vjemu. Praktickou část formuluje analýza, a to mezi zjištěnými vlastnostmi zvířat přejaté ze současných korejských frazémů a popisem symboliky a kulturního odrazu neodlučitelných vlastností zvířat v mezích kulturního odrazu. Následně pokračuje porovnáním výsledků s ustálenými slovními spojeními jazyka českého.

Abstrakt

Name and surname: Eva Chudějová

Faculty: Faculty of Arts

Department: Department of Asian studies

Title: Phrases and idioms of the contemporary Korean language: definition of animal attributes based on the semantic and cultural context

Supervisor: Mgr. Blanka Ferklová, PhD.

Characters count: 124 282

Number of pages: 93

Počet zdrojů a literatury: 40

Key words: phrase, idiom, animals, phraseology, zodiac sign, phraseological units

Annotation: Every language tends to be influenced by the cultural environment in which it is actively used. The aim of this work is to find out and describe the attributes of animals based on the semantic meaning of given phraseological units found in the contemporary Korean language. The theoretical part will present the terminology of idioms and phrases, and also the description of animals based on the Korean mythology and the cultural perception of given animals on the Korean peninsula. The practical part is formulated by an analysis based on the identified characteristics of animals taken from contemporary Korean phraseological units and the description of the symbolism and cultural reflection of the inseparable characteristics of animals within the limits of cultural reflection. Subsequently, it continues by comparing the results with established phraseological units of the contemporary Czech language.

Poděkování

Ráda bych zprvu poděkovala paní Mgr. Blance Ferklové, Ph.D., a to za veškerou pomoc při vedení mé bakalářské práce, jak za zodpovězení nesrovnalostí, tak za rady a vědomosti, díky kterým jsem mou práci mohla dokončit. Mé poděkování patří též mé rodině a přátelům, za poskytnutí podpory a povzbuzování během celého studia.

Obsah

1.	Úvod.....	9
2.	Frazeologie.....	11
2.1.	Česká frazeologie.....	11
2.1.1.	Frazeologie a idiomatika.....	12
2.1.2.	Termín frazém versus idiom.....	13
2.1.3.	Klasifikace a popis druhů českých frazeologismů.....	14
2.2.	Korejská frazeologie.....	16
2.2.1.	Historie a vývoj na Korejském poloostrově.....	17
2.2.2.	Klasifikace a popis druhů korejských frazémů.....	21
2.2.3.	Termín <i>kwanyongŏ</i> versus <i>soktam</i>	22
3.	Analýza korejských idiomů týkajících se vybraných zvířetnických zvířat – metodologie.....	24
3.1.	Kráva.....	26
3.1.1.	Kulturní kontext.....	26
3.1.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	27
3.2.	Kůň.....	36
3.2.1.	Kulturní kontext.....	36
3.2.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	36
3.3.	Myš.....	44
3.3.1.	Kulturní kontext.....	44
3.3.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	44
3.4.	Pes.....	53
3.4.1.	Kulturní kontext.....	53
3.4.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	54
3.5.	Tygr.....	62
3.5.1.	Kulturní kontext.....	62
3.5.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	63
3.6.	Vepř.....	72
3.6.1.	Kulturní kontext.....	72
3.6.2.	Analýza frazeologických jednotek.....	72
4.	Přehled symbolických atributů zvířat.....	81
5.	Závěr.....	86
6.	Resumé.....	88
7.	Seznam použitých zdrojů.....	89
7.1.	Zdroje v jazyce českém a anglickém.....	89
7.2.	Zdroje v jazyce korejském.....	90

Seznam Tabulek

Tabulka symbolických atributů zvířat.....	s. 81-85
---	----------

Ediční poznámky

V textu práce se nachází korejské písmo, ale též jeho transkripce. Pro přepis původního textu bylo konkrétně užito transkripce McCune-Reischauer, přičemž je text zvýrazněn *kurzívou*. Výjimku tvoří některé místní názvy, u kterých je zaveden běžný český ekvivalent (př. Čedžu). V práci je též užito tradičních čínských znaků handža (př. 慣用 *kwanyong*).

1. Úvod

Frazeologismy používáme v běžné konverzaci na denním pořádku a bez prvořadého zamyšlení si jejich použití často ani neuvědomujeme. Přirozeně se během let vyvíjejí a na základě několika faktorů, jakými mohou být zvyky a kultura národa, sémantika jazyka, symbolika podmětu ustáleného spojení či sociální aspekty, se od sebe liší. I přes svou značnou různorodost nechybí téměř v žádné aktivně využívané řeči, a to nejspíše díky schopnosti efektivně vyjádřit mnohokrát komplexní myšlenku v malém měřítku.

Při dlouhodobém studiu jakéhokoliv jazyka se jeho studenti dostávají do bodu, kdy jsou schopni porozumět jeho syntaxi, formě, či také morfologii, a oplývají bohatou slovní zásobou. Důležitou součástí výuky cizí řeči bezpochyby tvoří studium kultury, ve kterém bývá užívána a rozvíjena. Při studiu frazémů nahlížíme na okolnosti, ve kterých byly vytvářeny, a pouhý doslovný překlad jednotlivých výrazů není dostačující.

Korejský jazyk nepatří mezi výjimky, a nejen začátečníkům může připadat složitý a obtížný. Aby tak studium korejských frazémů bylo pro cizince přístupnější a v jisté míře ulehčeno, má tato práce za cíl zjistit a popsat atributy zvířat na základě sémantického významu a případně kulturního kontextu daných slovních obrátů. Snaží se odpovědět na otázku, zda je nutné zjistit význam těchto frazémů nalezením překladu ve frazeologickém slovníku, nebo můžeme přistupovat k jejich překladu přes danou definici zjištěných atributů zvířat?

Vzhledem k obsáhlosti korejských zvířecích idiomů a četnosti živočichů na Korejském poloostrově, jak od savců, tak po hmyz, budou v této práci rozebírány podrobně šest zvířat, která mají podle analýz korejských autorů největší frekvenci ze všech výrazů, a to tygr, kráva, pes, myš, kuň a vepř.¹ Výběr spočíval na základě již zpracovaných studií zabývajících se zvířecími idiomy v korejském jazyce, a to tak, aby nevznikla duplikace napříč dostupných prací. Lze zmínit například *Srovnávací analýza a korejské a české frazeologie se zaměřením na ptactvo*² či téze pojednávající o hmyzu *Efektivní ekonomické vzdělávání s pomocí hmyzu v korejském prostředí*³. Volbu ovlivnila také snaha o co nejkvalitnější a nejrozsáhlejší

¹ PUCEK, Vladimír. *Lexikologie korejštiny*. 3. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4957-3

² MARTINŮ, Petr. *Srovnávací analýza a korejské a české frazeologie se zaměřením na ptactvo*. Praha: Univerzita Karlova, 2021. [cit. 2023-03-24].

³ KIM, Sangkyu. *Konch'ung kwallyŏn soktamŭl hwaryonghan hyogwajŏgin kyŏngjegyoyuk [Efektivní ekonomické vzdělávání pomocí přísloví souvisejících s hmyzem]*. Taegu: Taegugyoyuktaehakkyo, 2013. [cit. 2023-03-24].

zpracování mnohokrát se opakujících zvířat, neboť badatelé korejského jazyka na tyto výrazy narazí statisticky častěji.

2. Frazeologie

Prísloví, idiomy a různá rčení se vytvářela napříč kulturami již několik tisíc let, a to například na území antického Řecka, starého Egypta či v jedné z nejstarších civilizací Sumeru⁴. Důsledkem národních specifik a historického vývoje jazyků ovšem bývá tato disciplína vnímána u každé odlišně, a proto následující součást práce tvoří popis této lingvistické vědy jak z pohledu prostředí českého, tak také prostředí korejského. Dále pokračuje představením definic všech frazeologismů, které jsou v daném jazyce vymezeny a aktivně používány. Na závěr kapitoly vyzdvihne společné body a vysvětlí případné rozdíly či nesrovnalosti mezi zmíněnými poznatky. Poté, na základě získaných informací, pokračuje s rozбором daných frazému na pozadí kulturním.

2.1. Česká frazeologie

Frazeologie se oproti lexikologii, syntaxi či stylistice, za které byla často považována⁵, dočkala svého vzniku jako plnohodnotně samostatné disciplíny české lingvistiky až ve 20. století. I přesto se sepsání různorodých přísloví do knih a jiných spisů věnovali autoři o několik staletí dříve. Z domácího prostředí stojí za zmínku například Komenského *Moudrost starých Čechů za zrcadlo vystavěná potomkům* (1631), Dobrovského sbírka *Českého přísloví sbírka* (1804) anebo obrovské dílo F.L. Čelakovského *Mudrosloví národu slovanského ve příslovích* (1852), které obsahuje sbírku prstonárodních českých pořekadel⁶. Právě za doby obrození v 19. století se autoři snažili o zápis, zachování a povznesení českého jazyka, a tak přirozeně začal růst zájem o frazeologii jako takové. Pozornosti jazykovědců neunikla ani v nadcházejícím století. Důvod zřejmě může být přičítán vývoji mluveného jazyka v podobě hovorové či lidové, který byl reakcí na měnící se sociální prostředí.

Většina rozsáhlých a podrobnějších děl věnující se tématu frazeologie vznikla v druhé polovině 20. století, kupříkladu *Slovník synonym a frazeologismů* (1979) Josefa Václava Bečky či starší *Lidová rčení* (1947) od Jaroslava Zaorálka. Avšak za knihu nejrozpracovanější hodnotíme (dnes již pětidílný) *Slovník české frazeologie a idiomatiky* (2017) od profesora Františka Čermáka, čítající na 40 tisíc frazeologických jednotek. Autor taktéž s výborným detailem popsal frazeologii již o 35 let dříve, a to v díle *Idiomatika a frazeologie češtiny* (1982).

⁴JAN, Vojtěch. *Antropologický profil starých Sumerů*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2008. s. 20 [cit. 2023-03-24].

⁵KREJČÍ, Pavel. *Srbská frazeologie v českém a bulharském překladu: Kontrastivní analýza*. Brno: Muni Press, 2016. ISBN 978-80-210-8004-1. s. 23

⁶ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0. s. 24

Po jeho vydání se mimo jiné ustálil název idiomatika, který pro jeho zaměnitelnost bývá spojován společně s frazeologií.⁷

2.1.1. Frazeologie a idiomatika

Při vzniku každé vědy je považováno za patřičné formulovat její jasnou definici. Ta se neliší nejen v mezích cizích jazyků, ale taktéž v prostředí českém. I přes nespočet autorů věnující se tomuto oboru se pro tuto práci, vzhledem k obsáhlosti a desítek let výzkumu, využilo zejména publikací již zmíněného Františka Čermáka. Ten ve svém díle *Frazeologie a idiomatika česká a obecná* (2007) dává najevo důležitost znalosti věd ostatních, nejen jazykových, v návaznosti na frazeologii a idiomatiku. Pro ukázkou uvádí následující; „*IF⁸ má však i navenek vazby další disciplíny nejazykové. Málo studované tu jsou souvislosti s psychologií a logikou, zvl. v oblasti vyjádření pojmů a soudů, s filozofií, resp. etikou hodnocení a tradování zkušenosti, s historií a uměním (trópy, symboly ap.) avšak tradiční vazbu má především s kulturní antropologií a etnologií, zvláště v oblasti studia přísloví.*“⁹

Ve stejnojmenné knize popisuje IF jako disciplínu, která se; „*zabývá studiem a popisem frazémů a idiomů všech úrovní, kvůli jejich početnosti především však studiem lexémů víceslovných. Není to zvláštní jazyková rovina, jak se dříve mělo za to, je to ale oblast ustálených anomálních kombinací (syntagmatických a paradigmatických) forem vždy nižšího řádu, které jsou komplementární k oblasti pravidelných jazykových kombinací všeho druhu a na všech relevantních rovinách; rezultující frazém, uložený v systému, je pak členem vyššího řádu, než jsou jeho komponenty. Tou relevantní rovinou se míní každá rovina, jejíž jednotky jsou nadány významem (sémantikou).*“¹⁰

Charakteristické a platné pro IF je selhání metodologických měřítek a kritérií běžně používaných pro pravidelný jazyk, jelikož se jedná o disciplínu anomální a nepravidelnou¹¹, dodává Čermák. Podobný názor uvádí M. Čechová; „*Přes ústup části tradiční (lidové) frazeologie (spjaté s mizejícími dobovými skutečnostmi nebo archaickými jazykovými jevy) dochází k tvorbě nových frazému a k obměně frazémů existujících. Vedle neologismů se setkáváme s různými aktualizacemi, a to sémantickými (změnou lexikálního obsazení, záměnou*

⁷ POPOVIČOVÁ, Snežana. *Česká a srbská frazeologie Na cestě ke dvojjazyčnému frazeologickému slovníku*. Praha: DTP Nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4608-4. s. 8

⁸ Idiomatika a Frazeologie

⁹ ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0. s. 24

¹⁰ Ibid, s. 25

¹¹ Ibid, s. 169

složek frazému, připojenými dodatky...); syntaktickými, např. kontaminací, křížením dvou různých frazémů..., se změnou stylového charakteru frazému aj.“¹²

Z definic IF tedy vyplývá následující;

- (i) idiomy a frazémy jsou si do velké míry jako pojmy podobny
- (ii) pro jejich klasifikaci je nutné; dosáhnout opakovatelného a dlouhodobého užití (ve formě mluvené či/také psané)
- (iii) jsou trvalou součástí jazyka (nabytí ustáleného významu)
- (iv) jejich forma není navždy stálá či identická, postupně se vyvíjí

Nesmíme opominout předmět zájmu frazeologie, která se zabývá čistě frazémy a idiomy a nestuduje tedy fráze. Ty zpravidla figurují jako ustálené, obvykle otřelé a nedefinovatelné výrazy.¹³

2.1.2. Termín frazém versus idiom

Jedním z tvrdých oříšků bývá rozlišení frazému od idiomu, přesněji tedy určení difference. Nejedná se o termíny nově vytvořené, samotný původ těchto slov nalezneme v řečtině, kdy slovo *idióma* lze přeložit jako „osobitá vlastnost/zvláštní formulace“ (dále; *idios* „vlastní, soukromé“)¹⁴ a *phrasis* jako „řeč/způsob projevu“¹⁵. Pokud právě tyto překlady obou slov spojíme dohromady, dostáváme pravidelně se formulující popis frazeologismu, který je vytvořen spojením vícero slov do ustáleného celku na základě metaforického přirovnání. Konstrukcím tak nelze porozumět analýzou jednotlivých slov, naopak je nutné odvodit skrytý přenesený význam celého spojení do jednotné formy.¹⁶

Obecně dlouholetý soulad těchto slov dokazuje problém týkající se výrazného odlišení mezi oba termíny. Již v 80. letech vyznívalo jádro popisu pojmů totožně, kdy jej lze popsat jako jednotku či druh lexému jazykové roviny s obsahově sémantickou stránkou a zároveň syntagma

¹² ČECHOVÁ, Marie. „Kulturní frazeologie v současné komunikaci,“ *Naše řeč*, 1993, 76. vyd.: 179-183. s. 178 [cit. 2023-03-24].

¹³ ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0, s. 25

¹⁴ -Gr. *idioma* property, peculiar phraseology, f. *idios* own, private ONIONS, Charles Talbut. *The Oxford Dictionary of English Etymology*. New York: Oxford University Press, 1966. ISBN 0 19-861112-9. s. 460;

¹⁵ -Gr. *phrasis* speech, manner of speaking Ibid, s. 676;

¹⁶ ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN: 80-85839-24-5. s. 30

prvků, z nichž jeden je z hlediska druhého členem extrémně omezeného a zavřeného paradigmatu.¹⁷

Zato však jazykovědci považují za obecně jasný rozdíl v hledisku. Věnujeme-li se frazému, analyzujeme jej zpravidla ze stránky formální, přesněji z hlediska formálních rysů. Kdežto při analýze seskupených útvarů z pohledu sémantického, včetně nominativních rysů, se opodstatňuje uplatnění názvu idiom, tvrdí Čermák¹⁸. Stejně tak opodstatnění vidí Čechová; „*Frazém je ustálené víceslovné, obrazné, často expresivní celistvé pojmenování s omezenou kolokabilitou/spojovatelností. ... Máme-li na mysli obsahovésémantickou stránku frazému, mluvíme o idiomu.*“¹⁹

2.1.3. Klasifikace a popis druhů českých frazeologismů

Vzhledem k početnosti a rozdílnosti se dostalo během let potřeby frazeologismy klasifikovat do určitých jednotek. Tento úkol se ovšem stává problematickým a jejich jasné identifikaci se jazykovědci zabývají již několik desítek let. Za důvod stálých nesrovnalostí lze považovat mladost vědy, která dosáhla plné pozornosti až v 70. a 80. letech²⁰, ale také vinou své proměnlivosti a specifčnosti. Navzdory snahy usnadnit a představit objektivní kritérium klasifikace frazémů a idiomů se, stejně jako u určení jejich totožnosti, musíme řídit způsobem vybraného stanoviska.

Mezi možné kategorie patří kupříkladu klasifikace stylistická, sémiotická, znaková, etymologická, diachronní či sémantická²¹. Tyto však Čermák kritizuje z podstaty nespolehlivosti a složitosti, a tak se přiklání k rozdělení ze stránky formálně-strukturní²².

Předložení různých řazení frazémů není z principu cíle práce rozhodující, jelikož za klíčové považujeme význam vybraných frazémů. Za primární se má naopak uvedení veškerých slovních spojení, která zpravidla řadíme mezi frazeologismy, a poté na základě tohoto seznamu pokračovat v jejich rozboru. Z důvodu ulehčení výkladu a pokusu o složení praktického a

¹⁷ FILIPEC, Josef, a František ČERMÁK. *Česká lexikologie*. Praha: ACADEMIA, nakladatelství Československé akademie věd, 1985. ISBN 0585-5675. s. 237-238

¹⁸ ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0. s. 33

¹⁹ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – Řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-85866-57-9. s. 66

²⁰ HLADKÁ, Zdeňka. „Slovník české frazeologie a idiomatiky.“ *Slovo a slovesnost*, 1995, 285-291. s. 285-291. [cit. 2023-03-24].

²¹ ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0. s. 44

²² Ibid, s. 44-60; „...dále rozděleny na frazémy kolokační, propoziční a lexikální z hlediska jejich struktur.“

přehledného rozdělení budeme v této části pokračovat s publikacemi Čermáka a Čechové, a to na základě značné shody v rozčlenění výrazů a dlouholeté praxi.

Za tradičně lidové frazémy oba považují rčení, přísloví, pořekadla, pranostiky a přirovnání. Tyto Čermák rozděluje do tří kategorií, kdy rčení (popř. slovní obrat) stojí na rovině nevětných kombinací slov, oproti tomu přísloví, pořekadla, pranostiky a jím přidáné různé frazémy, na rovině větné. Zbývající skupina překrývá obě možnosti, kdy přirovnání mohou vzniknout ve formě kolokační a taktéž větné. Vedle základního Čermákova rozdělení figurují dva frazeologismy, a to binomiály, které mohou zahrnovat i nefrazémy a frazémy synsémantické, které jsou obecně většinou kolokační povahy.²³ Čechová vedle zmíněných pěti tradičně lidových frazémů vykresluje existenci frazeologismů kulturních, z velké části původem antického, později i z období středověkého. Vedle nich stojí dvojslovná latinská rčení cizojazyčná, ovšem do češtiny pronikly také z francouzštiny, italštiny či angličtiny.²⁴

Následujícím seznamem charakterizuje jednotlivé frazeologismy a uvádí ke každému příklad;

- (I) Nevětné slovní kombinace
 - (a) **Rčení** – různá úsloví či obraty tvořena dvou až pěti slovy např. *má pod čepicí*
- (II) Větná slovní kombinace/Premie
 - (a) **Přísloví** – zpravidla ustálené výpovědi dvousložkové, kdy první něco konstatuje a následně druhá složka z toho vyvozuje (mravní) ponaučení např. *Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrne; Liná huba holé neštěstí*
 - (b) **Pořekadlo** – často shrnují zkušenost lidí, bývají hodnotící a imperativní např. *Panská láska po zajících skáče* (je nestálá), taktéž shrnují zkušenosti protikladné např. *Spěchej pomalu, Ráno moudřejšího večera x Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek*
 - (c) **Pranostika** – týkají se roční doby, počasí a závislosti prací v zemědělství na nich např. *Únor bílý pole sílí*
- (III) Kolokační/větné
 - (a) **Přirovnání** – se srovnávacích výrazem jako a než např. *je jako slova v porcelánu* (neohrabaný); *než bys řekl švec* (rychle)
- (IV) Ostatní

²³ Ibid, s. 33

²⁴ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – Řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-85866-57-9. s. 66

- (a) **Binomiály** – velmi staré struktury slov, složeny ze sledu dvou komponentů téhož slovního druhu²⁵ např. *hlava nehlava* (bez rozmyslu/ztřeštěně); *děs a hrůza* (ošklivá situace, místo etc.); *Romeo a Julie* (milenci)
- (b) **Synsémantické** – k neplnovýznamovým slovním druhům (předložky, spojky, částice), jsou připojeny slovní druhy, které jsou platné jen v některých ohledech (zájmena, číslovky), nebo vůbec (citoslovce)²⁶ např. *jaképak copak!* (nevymlouvat se); *do alelujá* (ve velmi velké míře/dlouho)
- (c) **Kulturní** – antické např. *kostky jsou vrženy – Alea iacta est* (významné rozhodnutí), středověké např. *Čí je země, toho je náboženství /víra/ - Cuius regio, eis religio* (kdo vládne, ten rozhoduje)
- (d) **Cizojazyčná** – latina např. *in memoriam* (na paměť), francouzština např. *fáuxpas* (chyba, trapas), italština např. *salto mortale* (odvážný/zoufalý čin) angličtina např. *My home, my castle* (pouze já jsem pánem domu – nikdo mi nemá říkat, co mám a nemám ve svém domě dělat)

Jednotky zmíněny v úseku (II) (příslloví, pořekadla, pranostiky, dále maxima, průpovídky a říkadla), se řadí do popředí zájmu paremiologie, která všechny značí termínem *paremie*.²⁷ Oproti frazeologii se datovala dříve, avšak s rozdílem svého prvořadého zařazení do etnografické nauky. V celém rozsahu pohlcují malou část frazémů, a proto dnes tradičně figuruje jako součást frazeologie a idiomatiky.

Doposud se tedy snahy o nalezení objektivního kritéria zdají být neúspěšné. Za důležité jazykovědci považují způsob náhledu a propojení znaků, ze kterých se frazém skládá (funkce, stylistika, sémantika, původ, spisovnost aj.), a proto by opomíjení jejich kontextu nebo naprosté vypuštění znamenalo nepřesnost měření.

2.2. Korejská frazeologie

Byť vzdálenost mezi zeměmi činí téměř osm a půl tisíc kilometrů, studium korejské frazeologie doprovází podobná historie jako frazeologii českou. Tvorba a vývoj frazeologismů na Korejském poloostrově se v minulosti úzce vyvíjela společně s jazykem a dnes se s výrazy můžeme setkat běžně vedených konverzacích. Oblíbenost frázi mezi rodilými mluvčími lze přičíst kulturnímu významu a schopnosti vyjádření svých názorů kreativním a nedoslovným

²⁵ ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0. s. 51

²⁶ Ibid, s. 46

²⁷ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – Řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-85866-57-9. s. 67

způsobem, který je oproti kulturám západním typickým pro komunikaci v zemích východních využívající nízký kontext v projevu.²⁸

2.2.1. Historie a vývoj na Korejském poloostrově

První dochované korejské přísloví, zaznamenané v literárním díle *Samguk Yusa* zní *nae il pappā han taek pangarūl sōdurūnda*²⁹ a vyjadřuje zaneprázdněnost osoby, která je nucena nejprve vykonat práci cizích, aby se dostal k práci své. V díle ovšem není užito pro popis výrazu dnes běžné slovo *soktam*, tedy přísloví, nýbrž *iōn*, do češtiny překládající jako „slang užívaný ulicemi měst.“³⁰ Později, za dynastie Čoson³¹, byl naopak v učebnici sepsané v čínštině použit výraz *sangōn*, složen se dvou tradičních čínských znaků handža 常 *sang*, mínící konstantnost, věčnost a 言 *ōn*, označující řeč. Termín *soktam* se objevil až v dokumentech *Ŏuyadam* či také *Tongmunyuhae* v polovině období království Čoson.

Přesto se během staletí, nehledě na odlišná označení pro frazeologismy, sepsaly a následně uchovaly slovníky obsahující na stovky až tisíce hesel. Za první významnou sbírku se posuzuje dílo *Sunoji*³² kreditovanou autoru *Hong Man Jong* pocházející ze 17. století. Kniha obsahuje 124 tehdy populárních přísloví, přeložených do Korejského jazyka. Mezi další publikace překládající čínská přísloví do korejštiny patří *Idamsokch'an* přeložena *Chōng Yak Yong* a spis neznámého autora nesoucí název *Tongōnhae*.

Prvním slovníkem složen striktně z přísloví korejských je *Chosōniōn* vydán nakladatelstvím *Shinmun'gwan*³³ roku 1913. Tento spis 900 přísloví vytvořen *Ch'oe Wōnsik* doplnilo o devět let později 600 dalších v knize *Chosōnsoktam* od *Kim Sangki*. Ve 40. letech vyšel *Soktamdaesajōn* napsán *Pang Chonghyōn* a *Kim Sayōp* obsahující 4000 přísloví a taktéž obsahově menší *Chosōnsoktamjip* od *Kim Wōnp'yo*. Roku 1959 byla publikována sbírka

²⁸ KUBÁTOVÁ, Jaroslava, *Řízení lidského kapitálu v interkulturním prostředí*, 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4173-3 s. 38-39

²⁹ Původní text: “Nae il pappā han taek pangarūl sōdurūnda.” „Soktam.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2015. [cit. 2023-03-26].

³⁰ P'yojun'gugōdaesajōn [*Slovník standartní korejštiny*]. Sōul: Kungnipkugōwōn, 2008. [cit. 2023-03-26].

³¹ Dynastie, která existovala na Korejském poloostrově od roku 1392 do roku 1910. „Joseon“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07].

³² „Sunoji.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2018. [cit. 2023-03-26].

³³ Nakladatelství založeno v roce 1907 v Soulu. V období 1910-1919, kdy byla Korea pod nadvládou Japonska, též označováno jako temna, nebyla zajištěna svoboda slova, publikace či sdružování lidu. *Shinmun'gwan* ovšem podporoval národního ducha, a to snahou objevení, předávání a propagování zapomenuté kultury prostřednictvím široké škály publikačních aktivit. *Shinmun'gwan*. *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-03-26].

přísluví ostrova Čedžu o 400 příslovích, nazývána *Chejudosoktam* a na začátku 60. let vydal *I Kimun* největší sbírku, obsahující 7 000 přísloví, jednoduše pojmenována *Soktamsajön*, čili Slovník přísloví. Poslední velký rozmach tvorby encyklopedií frazeologismů nastal v 90. letech, kdy se téměř každé dílo zaměřilo na specifickou oblast jazyka. Lze zmínit Slovník ženských přísloví *Yösöngsoktamsajön* (1995), či Slovník přísloví zvířecích *Tongmulsoktamsajön* (1997).³⁴

I přes očividný zájem o frazeologismy ze strany lingvistů, potvrzen publikací desítek prací a sbírek, se vědecké disciplíně nedostavilo velké pozornosti, a to až od druhé poloviny 20. století. Za tuto dobu, podobně jako v prostředí českém, výzkum idiomatických výrazů neunikl nejednoznačnosti a pevně daná charakteristika vymezující pojem frazém není doposud oficiálně stanovena. Cílem této části práce je tak představení základního konceptu idiomu, který se během let mění. Za nápomocný zdroj, který stručně rozpracovává dějiny frazeologie a vývoj definic podle stěžejních badatelů, se ukázala práce *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů*.³⁵

Ve stejnojmenném výzkumu autor využívá slova *kwanyongp'yohyön*³⁶, k označení všech možně připouštějících výrazů, která jsou jeho podkategorií. Slovo *kwanyong* tvoří dva tradiční čínské znaky handža, 慣 *kwan* značící známost a přípona 用 *yong* vyjadřující význam použití.³⁷ Spojením se slovem *p'yohyön* vyznívá doslovný překlad „známý užívaný výraz“, podtrhující tak vlastnosti nutné pro kvalifikaci frazeologismu, a to dlouhodobé užití s jasně definovaným přeneseným významem známým širokou veřejností.

Avšak první obšírná konstrukce souborného názvu a vymezení frazeologismů se přičítá lingvistu *Kim Chongt'aeku*, který svou vlastní studii vydal v 70. letech minulého století, nesoucí název *어디엿(idiom) 연구*.³⁸ Překvapivě prvotní studie čistě korejských frazeologismů využívá anglického slova *idiom* přepsaného v *han'gŭl*, nicméně autor tento pojem definuje jako; „*Idiom je populární a užíván širokou společností, zatímco dvě či více složek, ze kterých se skládá, tvoří nezávislé sémantické prvky, které nelze z kombinace extrahovat pro zachování logického*

³⁴ „Soktam.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 2015. [cit. 2023-03-26].

³⁵ CHO, Sünghwa. *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů* [Kwanyong p'yohyönüi põmjuwa yuyönsöng]. Wönju: Söksahagwi nonmun, 2018.

³⁶ Idiomatické vyjádření. *Anglický slovník Naver* [Neibö yöngösjajön]. Söul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-03-26].

³⁷ *Slovník standartní korejštiny* [P'yojun'gugödaesajön]. Söul: Kungnipkugöwön, 2008. [cit. 2023-03-26].

³⁸ KIM, Chongt'aek. *Výzkum idiomů* [*Idiöm(idiom)yön-gu*]. Söul: Han'gugömunhak'oe, 1971. [cit. 2023-03-26].

významu.“ Roku 1977 Hwang Hŭiyŏng použil ve výzkumu korejský termín *ik'immal*³⁹, tedy „řeč, se kterou jsme obeznámeni“, a o rok později Kim Kyusŏn využil označení *kwanyongŏgu*. Nehledě na rozdílné pojmenování, oba autoři kladou důraz na specifickou vlastnost frazeologismů, a to že; „Význam výrazu nelze extrahovat pouze z jednotlivých morfémů, které jsou jeho součástí, ale z jeho celku.“⁴⁰

Objektem bádání v 80. letech se ukázalo stálé pokračování v hledání ideálního vymezení pojmu frazém a tento cíl doprovázelo též určení jednotlivých podskupin. Svě předchůdce Pak Yŏngsun⁴¹ doplňuje o dedukci dalších vlastností frazémů, a to nelogičnost a agramatismus výrazů. Jeho výrok zní; „*Kwanyongŏ* je tvořen kombinací dvěma nebo více slovy, nelogickými a negramatickými, ovšem všeobecně používanými ve formě speciální množné struktury. Sémanticky má kombinace jeden výraz. ...“ Výpověď podporuje výzkum An Kyŏnghwa⁴²; „*kwanyongp'yohyŏn* je výraz, který je negramatický, avšak běžně používaný...“. Studie pokračuje líčením podskupiny frazeologismů; „*Sugŏ* je podpojmem *kwanyongp'yohyŏn*, a jako samostatná třída, lišící se od ostatních, je frází či klauzuli pevných metaforických výrazů.“ Český ekvivalent slova *sugŏ* lze přeložit jako idiom, a nadřazený pojem *kwanyongp'yohyŏn* jako idiomatické vyjádření, čili frazeologismus.

Je tedy patrné, že za nejvhodnější souhrnný název pro všechny frazémy lze aplikovat název *kwanyongp'yohyŏn*, kterého se hojně užívá v pracích dodnes. Vzhledem k rozsáhlosti a specifičnosti výrazů ale studií nebylo, a od 90. let minulého století se na vysokých školách stal výběr daného ohniska lingvistiky populárnějším než kdy předtím.

Práce jazykovědců se zaměřují na specifickou oblast frazeologie, což se odráží v boomu publikací slovníků frazeologismů. Zároveň určují kritéria a celkové rozložení této struktury jazyka, které se ovšem opětovaně vrací k pointám studií předešlým. Příkladem může posloužit úryvek studie O Cheun (1997); „*Kwanyongŏ* je spojení, které je nevědomě zoceleno opakujícím se používáním v jazyce dané země. Dvě nebo více slov jsou úzce spojena a tvoří ustálenou formu, která je obecně neoddělitelná a má třetí význam (M1), odlišný od doslovného

³⁹ HWANG, Hŭiyŏng. *Han'gung ik'immal(kwanyongŏgu)ŭi saengsŏnggwa yuhyŏnggo* [Vznik a typ korejských idiomů (idiomů)]. Sŏul: Chungangdae inmunhang yŏn'guso, 1977.

⁴⁰ KIM, Kyusŏ. *Výzkum korejských idiomů [Kugŏ kwanyongŏgu(idiom)ŭi yŏn'gu]*. Taegu: Taegygyodaenonmunjip, 1978.

⁴¹ PAK, Yŏngsun. *O idiomoch [Kwanyongŏe taehayŏ]*. Sŏul: Sŏnam, Iŭrhwan'gyosuhwagapkinyŏmmunmunjip, Han'gukkugŏgyoyukyŏn'guhoe, 1985.

⁴² AN, Kyŏnghwa. *Analytická studie typů korejských idiomů [Han'gugŏ sugŏŭi yuhyŏnge taehan punsŏkchŏng yŏn'gu]*. Sŏul: sŏksahagwinonmun, Sŏultaehakkyo taehagwŏn, 1-90. 1986.

významu (M2) fráze či dané věty a samotných slov.“⁴³ Mezi disertační práce 21. století hledící na funkci a společné body frazémů patří *Studie o vztazích mezi doslovným významem frazeologismu a významem idiomatičtým* od Kim Chinhae⁴⁴ či *Studie o idiomatičtém jazykovém vzdělávání zaměřeno na cizince*⁴⁵ úspěšně obhájena Kim Pukyöng.

Autor v práci shrnuje teoretický základ frazeologismů, označených *kwanyongö*, do třech bodů;

- (i) Musí být populární a konvenčně používány širokou veřejností (pozn. Z tohoto důvodu vylučuje slang nebo žargon, který je použit pouze malou či zvláštní skupinou ve společnosti, a také buzzwords, které jsou široce používány, ovšem pouze dočasně.)
- (ii) Kombinací dvou či více slov vzniká třetí význam fráze. (př. *„pamnat“* jsou dvě nezávislá slova, *„pam“* - noc a *„nat“* - den, spojena tak, aby jejich třetí význam zněl jako *„nül“*, tedy *pořád*. Slovní spojení je tak bráno za idiom.)
- (iii) Má upevněnou formu metafory (tím se liší s přirovnáním, jakož tvrdí Kang Wikyu (1990), podle něhož se používá s *„metaforickým štítkem“* *kach'i*, *tüşhi*, *ch'öröm* a jiné...metafory tyto přípony ne užívá, jelikož je jeho význam patrný na základě spojitosti se slovem druhým.)

Zde je patrné, že se definice a rozdělení liší od prostředí českého, kdy mezi frazeologismy čítáme též kupříkladu výrazy s použitím přirovnání „jako, než...“ (viz. 2.1.3. (III) (a)). Avšak pokud se pokusíme předcházející části spojit do jednoho konceptu zahrnujícího stručnou definici korejského frazému, a to bez širších limitací pro rozšíření druhů v následující části práce, lze popis pojmut takto:

„Výraz složen ze dvou či více slov, jehož význam nelze vyvodit doslovným překladem jednotlivých částí, neboť nosí specifický, téměř ukrytý a nelogický metaforický štítek, který je znám a užíván širokou společností v dlouholeté době a tato skupina lidí je obeznámena s jeho skutečným obsahem.“

⁴³ O, Cheun. *Výzkum korejských idiomů [Urimal kwanyongö yön'gu]*. Söul: paksanonmun, Wön'gwangdaehakkyo, 1997.

⁴⁴ KIM, Chinhae. *Studie o vztazích mezi doslovným významem frazeologismu a významem idiomatičtým [Kwanyongöüi chiksörüimiwa kwanyongüümüüi kwan'gye yön'gu]*. Söul: Kyönghüidaehakkyo, 2003.

⁴⁵ KIM, Pukyöng. *Studie o idiomatičtém jazykovém vzdělávání zaměřeno na cizince [Oeguginül taesangüro han kwanyongö kyoyung pangan yön'gu]*. Pusan: Kyöngdaehakkyo kyoyuktaehagwön kugögyoyukchön'gong, 2005. s. 8-12 [cit. 2023-03-27]

2.2.2. Klasifikace a popis druhů korejských frazémů

Pro představení co nejšířšího rozsahu všech kategorií frazeologismů, a to nejen těch objevených v teoretické části na základě čerpání ze *Slovníku zvířecích přísloví*⁴⁶, se užilo poznatků ze dvou pramenů, a to již představené magisterské práce *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů*⁴⁷ a internetového zdroje *Encyklopedie korejské kultury*⁴⁸, jelikož oba pracují s nejpodstatnějšími studii korejským lingvistů a ve svých textech zahrnují jejich poznatky.

Cho Sünghwa popisuje *kwanyongp'yohyön* jako pojem, který zahrnuje kategorie s různými idiomatickými charakteristikami a je vyšší jednotkou frazémů o pěti hlavních kategorií, *soktam* přísloví, *taüiö* polysynoma, *yönö* kolokace, *yunghap'apsöngö* idiomatické složení, *kwanyongö* idiom, a šestou vedlejší, označenou „*Jiné*“, do které řadí *ünö* a *chönmunyonö* slang a žargon, *sangt'ujök p'yohyön* a *hyöngshikp'yohyön* klišé a formální obrat. *Encyklopedie korejské kultury* řadí všechna synonyma páté kategorie *kwanyongö*, termín sloužící jako korejský protějšek slova idiom, a to *kwanyonggu*, *kwanyongöböp*, *sugö*, *söngö*, *ikünmal*, *ik'immal*.

Koncepční definice navržených tříd jsou níže vysvětleny a u každé je vložen příklad:

- (I) **soktam** přísloví – idiomatický výraz, který vzdělává a satirizuje život tím, že odhaluje univerzální pravdy bytí prostřednictvím metafor, a to ve stručné formě např. *Tok ane tün chwida*. (Jako krysa v pasti.)
- (II) **taüiö** polysynoma – slova, která mají v závislosti na kontext, vícero významů v jednom slovním útvaru např. *tambaerül mökta*. (Jíst cigarety.)
- (III) **yönö** kolokace – slova tvořící lexikální jednotku, která spolu souvisejí jak z hlediska gramatického, tak sémantického např. *shich'imirül tteda*. (Sundat přetvářku.)
- (IV) **yunghap'apsöngö** idiomatické složení – složenina dvou či více morfémů, které tvoří jedno slovo např. *pamnat* (den)
- (V) **kwanyongö** idiom – fráze, složená ze dvou nebo více slov, která má strukturu nebo význam zvláště odlišný od obvyklého způsobu vyjádření v jazyce, je tedy obtížné

⁴⁶ SONG, Chaesön. *Slovník zvířecích přísloví [Tongmulsoktamsajön]*. Söul: Tongmunsön, 1997. ISBN 8980380100

⁴⁷ CHO, Sünghwa. *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů [Kwanyong p'yohyönüi pömjuwa yuyönsöng]*. Wönju: Söksahagwi nonmun, 2018.

⁴⁸ *Encyklopedie korejské kultury [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön]*. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1998.

pochopit celkový význam na základě základního významu každého slova jeho součástí. Z etymologického hlediska je dále dělíme:⁴⁹

- (a) korejské – *ibi mugöpta*. (Těžká ústa. -> Udržet tajemství.)
- (b) vypůjčené (cizí) - *saebarüi p'i*. (Krev na ptačí noze. -> Malé množství.)
- (c) hybridní – *t'awörül tönjida*. (Hodit ručníkem. -> Vzdát se.)

(VI) „*Jiné*“

- (a) **ünö** slang – slovo či slovní spojení používané členy určité společenské třídy, a to tak, aby ostatní skupiny významu nerozuměli např. *murül mökta*. pít vodu. -> být potrestán)
- (b) **chönmunyongö** a žargon – podobné slangu, jedná se o slovo či slovní zásobu, která je používána pouze v určité skupině společnosti či disciplíně a její význam není obecně znám v oborech jiných
- (c) **sangt'ujök p'yohyön** klišé – výraz, jehož obrazný výraz společnost aktivně a opakovaně používá, a tak postupem času dosahuje pevné formy např. *nunari ppajida*. (Oči vypadly z důlků. -> Být šokován.)
- (d) **hyöngshikp'yohyön** formální obrat – druh stereotypního výrazu používaného v typických a opakujících se situacích, který nelze dále analyzovat a jeho složky jsou zcela sjednoceny a uznávány jako celek. např. *annyöngghaseyo* (Dobrý den.)

Jako důvod pro označení skupiny (IV) slovem „*Jiné*“, se má přesvědčení o nesplnění základních charakteristik nutných pro klasifikaci frazeologismů. I když se slang a žargon stanou populárními, nelze je nazývat idiomatickými výrazy, jelikož pokud získají na popularitě, již oba ztrácí původní označení ‚slang‘ a ‚žargon‘. Podobně je tomu tak i u klišé a formálních obratů. Vzhledem k tomu, že jsou oba užívány jako reakční fráze v konkrétních situacích, jde o výrazy mající za cíl důraz, bez evokování idiomatického významu. Za frazeologismy lze tedy považovat *soktam*, *taüiö*, *yönö*, *yunghap'apsöngö* a *kwanyongö*.

2.2.3. Termín *kwanyongö* versus *soktam*

Mezi společné znaky korejské a české lingvistiky patří překrývání a nejednoznačnost pojmů frazeologie. Těmi hlavními jsou *soktam* a *kwanyongö*, u kterých se korejští lingvisté většinou shodují na zařazení *kwanyongö* mezi *kwanyongp'yohyön*, avšak *soktam* bývá výjimkou, a pojem staví „vedle“ ostatních termínů.

⁴⁹ „*Kwanyongö*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekwasajön]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-03-30].

Nicméně pro co největší možné rozšíření čerpání výrazů v praktické části se na základě totožných zdrojů v části předešlé práce autor této diplomové práce přiklání k započítání *soktam* mezi frazeologismy. Přesvědčení podporuje skutečnost stejného názoru akademické sféry⁵⁰ či rozložení původních tradičních čínských znaků handža slova *soktam*, a to na 俗 *sok* zvyklost a 談 *tam* mluva, kdy spojením částí do fráze „ustálená řeč“, utvrzuje jedny z charakteristik frazeologismů. Za podstatné se připouští poznatky práce *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů*, kde srovnáním obou pojmů poukazuje na rozdíly a zároveň vzájemnou podobnost termínů, která shrnuje tvrzením: „*Soktam se mnohdy používají ve stejném kontextu jako kwanyongǒ, a proto se oba kladou za jednotnou část, pojmenovanou sloučený termín soktamkwanyongǒ.*“

Proto, a to i přes čerpání z hlavního zdroje *Slovníku zvířecích přísloví* v teoretické části práce, která pracuje pouze s názvem *soktam*, se mimo označení přísloví pro všechny výrazy v knize nabízí též použití termínů frazém, frazeologismus, výraz, idiom, či fráze. Argumentem pro dané rozhodnutí je různorodá stavba nabízených frazeologismů, která kupříkladu využívají přípon *kach'i*, či *ch'ōrōm*, příznačných pro přirovnání, nebo zavedených frází, typu „*Bylo, nebylo...*“.

⁵⁰ „*Kwanyongǒ.*“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-03-30].

3. Analýza korejských idiomů týkajících se vybraných zvířetnickových zvířat– metodologie

Praktická část se skládá ze šesti částí, přičemž se každý věnuje jednomu zvířeti, jejichž volba byla založena na analýze korejských autorů popisující největší frekvence názvů živočichů ve všech dostupných frazeologismech. Těmi jsou tygr, kráva, pes, myš, kuň a vepř. Rozložení se dále řídí abecedního pořadí názvů, kdy se každý z nich věnuje kulturnímu pozadí a rozboru vybraných frazeologismů obsahující dané zvíře.

U každé části se vybralo 50 jednotlivých frazémů a na základě podobnosti, tedy z hlediska sémantického aspektu každého z nich, byly rozděleny do skupin podle daných atributů. Skupiny jsou řazeny od nejpočetnější až po nejméně četnou a označeny římskými číslicemi a příslušnou vlastností. V případě značných rozdílů se poslední kategorií označuje jako „*Jiné*“. Důvodem je výrazná odlišnost významu jednotlivého frazeologismu, jelikož v porovnání s ostatními nese ojedinelý význam s neopakujícími se motivy.

Po rozřazení jsou ve všech skupinách frazeologismy očíslovány a sepsány jak v jazyku korejském, tak taktéž přepsány do latinky podle systému *McCune-Reischauer Romanization*. Pod každým výrazem se nachází doslovný překlad v českém jazyce, a dále pokračuje předložením významu přeneseného, předznačeným šipkou. Všechny nalezené vlastnosti přisuzované zvířatům, míněno přívlastky či znaky zvířete, jsou zaznamenány do šesti tabulek, a k nim je přiřazen ekvivalent českého zvířete značící totožný atribut. Pod každou tabulkou jsou poté stručně vyznačena stěžejní zjištění a poznatky z předešlé analýzy.

Stěžejním zdrojem frazeologismů se stala korejská kniha *Slovník zvířecích přísloví*⁵¹, která obsahuje výrazy nejdůležitějších zvířat, přes hmyz až po mýtická stvoření. Přestože se tento zdroj jeví jako značně obsáhlý, nezaznamenává veškeré existující varianty frazémů, které se v praxi mohou lišit, a to použitím synonyma, přidáním či záměnou slov. Vzhledem k zaměření práce se tak pracuje pouze s variantami zmíněnými v knize. Za další nápomocné publikace, použité při vykreslení představy o pojetí jednotlivých zvířat, byly použity publikace Vlasty Winkelhöferové a Miriam Löwensteinové *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*⁵²

⁵¹ SONG, Chaesŏn. *Slovník zvířecích přísloví [Tongmulsoktamsajŏn]*. Sŏul: Tongmunsŏn, 1997. ISBN 8980380100

⁵² WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a MIRIAM LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1

a obsáhlý internetový zdroj vydaný státní Academy of Korean studies – *Encyklopedie korejské kultury*⁵³, kde byly symboly a atributy porovnány.

⁵³ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 1998.

3.1. Kráva

3.1.1. Kulturní kontext

V korejském jazyce nalezneme řadu slov pro název tohoto zvířete, podobně jako v jazyce českém. Mimo nejčastějšího označení *so* se kupříkladu pro jalovici používá *suso*, pro telátko *songaji* a býku řekneme *hwangso*. Lidovější *saenggu*⁵⁴ označuje služebníka žijícího ve stejném domě dané rodiny a mimo jiné též zahrnuje ostatní domácí zvířata.

Považují se za velmi cenný majetek, zejména díky pomoci s těžkou prací, bez které se farmaření neobejde a chutnému masu. Protože cena tohoto zvířete byla vysoká a odvíjela se podle stáří, hrála roli v celkové hodnotě majetku rodiny. Kromě uvedených výrazů korejských ještě existuje řada výrazů sinokorejských, zapisovaných čínskými znaky, jejichž označení krav se jeví složitěji a podrobněji, kdy se telatům říká odlišně, a to na základě věku.⁵⁵

Kráva představovala důležitý symbol v šamanismu, kde figuruje společně s koněm jako průvodce zemřelých v záhrobí. Mimo náboženství se taktéž objevuje v mytologii, kupříkladu v legendě o narození *Tongmjonga*.⁵⁶ V příběhu se král rozhodne *Tongmjonga* nechat ve vaječné skořápce a za zlým úmyslem jej hodí mezi krávy a koně. Zvířata jej, vzhledem k jejich klidné povaze, neraní a naopak ochraňují. Podobně v oblasti *Nakdong-myeon, Sangju-si, Gyeongsangbuk-do* se povídá o legendě související s hrobem krávy, která zemřela po boji s tygrem, aby zachránila život farmáři jménem *Kwŏn*.

Najdeme mnoho obdobných anekdot, ve kterých jsou krávy personifikovány, jelikož jsou korejským lidem považovány za členy rodiny. Příběh související s postavou *Hwang Hŭi*⁵⁷ je jedním z nich. Říká se, že *Hwang Hŭi* šel po silnici a viděl dvě krávy orající pole. Zeptal se tak farmáře: "Která kráva orá pole lépe?" Farmář *Hani* přišel k *Hwang Hŭi* a zašeptal: "Tady tahle orá lépe." *Hwang Hŭi* se udivil a odvětil: „Proč na mou otázku odpovídáš šeptem?“ Farmář na otázku odpověděl: „I když je to malé stvoření, jeho srdce se neliší od srdce člověka, že ano?"

⁵⁴ *nal* 生 *saeng*, *ip* 口 *ku*. *Slovník Hanja Naver* [Neibŏ Hanjasajŏn]. Sŏul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-02].

⁵⁵ Novorozeným telatům se říká *tok* (犢), dvojletým *si* (犝), tříletým *sam* (犛) a čtyřletým *sa* (犴). *So. Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-04-02].

⁵⁶ WINKELHÖFFEROVÁ Vlasta a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1. st. 98

⁵⁷ „So.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-04-02].

Jak mimo jiné píše *Správa kulturního dědictví dětí a mládeže*⁵⁸, povaha krav, které jsou čestné, naivní a neunáhlené, byla dobře sladěna s temperamentem korejského lidu, který je vyznačen pohodou, vytrvalostí a vážením si volného času. Předkové si tak charakter krav obzvlášť vážili a milovali, proto po staletí žily pospolu s rodinami jako nejpřátelštější zvířata blízka našemu životu a na základě jejich charakteru se po staletí vytvářely různé folklorní modely.

Zosobnění krav podle představy lidských bytostí tedy nebylo neobvyklé a z výše vypsáných legend můžeme jejich charakter schnout a popsat jako čestný, trpělivý, loajální, klidný. Mimo toho se v očích Korejců jeví jako znamením bohatství či pilnosti.

3.1.2. Analýza frazeologických jednotek

(I) Síla, pracovitost, sebejistot 20%

(1) 누운 소타기다. *Nuun sot'agida*.

Jezdit na ležící krávé.

→ Vykonávat práci těžkou pro ostatní, avšak lehkou pro nás.

(2) 봄 소띠는 고되고, 겨울 소띠는 편하다. *Pom sottonun kodoego, kyoul sottonun p'yõnhada*.

Vůl narozený na jaře je pilným pracovníkem a vůl narozený v zimě je pohodářem.

→ Lidé narození v roku krávy na jaře prý pracují pilně jako kráva, a pokud jejich narozeniny padnou na zimu, vedou pohodlný život.

(3) 농사꾼은 아버 없이는 살아도 소 없이는 못 산다. *Nongsakkunun abi õpshinun sarado so õpshinun mot sanda*.

Zemědělec může žít bez otce, avšak ne bez vola.

→ Být silný a cenný pro společnost.

(4) 단김에 쇠뿔 뺀다. *Tan'gime soeppul ppaenda*.

Vytáhnout na jeden dech býčí rohy.

→ Využít příležitosti v daném okamžiku a dosáhnout svého cíle.

(5) 빈 외양간에 소 들어간다. *Pin oeyanggane so tũrõganda*.

Do prázdné stáje vstupuje kráva.

→ Dařit se v práci.

(6) 돼지같이 먹고 소같이 일한다. *Twaejigach'i mõkko sogach'i irhanda*.

⁵⁸ *Správa kulturního dědictví dětí a mládeže* [Õrini ch'õngsonyõn munhwajaech'õng]. Daejeon: Cultural Heritage Administration, 1999. [cit. 2023-04-02].

Jíst jako prase a pracovat jako kráva.

→ Tvrdě pracovat.

(7) 먹은 소가 기운도 쓴다. *Mōkūn soga kiundo ssūnda.*

Nažraná kráva také spotřebuje energii.

→ Bez práce nejsou koláče.

(8) 소 가는 데 말도 간다. *So kanūn te malto kanda.*

Když jde kráva, tak jde i kůň.

→ Pokud to dokáží ostatní, dokážu to také já.

(9) 화로 들고 쇠불알 떨어지기만 기다린다. *Hwaro tūlgo soebural ttōrōjigiman kidarinda.*

Udělat ohniště a čekat, než koule býka upadnou.

→ Pracovat nadarmo.

(10) 쇠귀에 북소리다. *Soegwie puksorida.*

Jako bubnovat krávě do ucha.

→ Pracovat marně.

Pochopitelně největší zastoupení všech atributů zabírá jednou pětinou pracovitost, pro kterou je mohutné zvíře známé, přičemž každý výraz líčí pilnost, a též sílu, rozdílně. Pro ostatní zdánlivě těžká práce v části (1) připadá jedinci jako lehká, a tak si připadá jako na projížďce ležící krávě. Obdobně se mohou cítit lidé narozeni v roku krávy na jaře, a pokud na svět přijde člověk v zimě, žít se mu bude podle části (2) snadně. Nehledě na narození členů rodiny, včetně otce, se za klíčové se v minulosti pokládalo obstarání obživy. Jelikož se velká pole bez krav neobešla, její hodnotu frazém (3) považuje za vyšší, než cenu hlavy rodiny. Bod (4) nelehký úkol založen na vytažení býčích rohů na jeden pokus přikládá k správnému úsudku a rychlému jednání, díky čehož jsme úspěšní. Obdobně v části (5) se nabytí krávy jeví jako zdařilý krok, fráze zde metaforicky odkazuje na zlepšení situace a nalezení správného řešení tak, aby věci do sebe dobře zapadaly. Pokud naše či cizí úsilí a pracovitost dosáhne vysokého výkonu, frazém (6) činnost přiklání k pracovitosti krav a žraní prasat. Následující část upozorňuje na problematiku přání dosažení takovýchto výsledků bez vynaložení jakýkoliv sil, a to i při jídle. Ve frazému (8) po chodu krávy rozjede též kůň, který je její pohnutkou inspirován. Naopak závěrečné dva frazeologismy pohlíží na zvonění v uších či na čekání na upadlé koule býka jako na marnou práci a snahu.

(II) Zámožnost, rozhazovačnost, chamtivost 16%

(1) 개천에 든 소다. *Kaech'ōne tūn soda.*

Kráva v potoku.

→ Být zámožný a úspěšný.

(2) 쇠털같이 많다. *Soet'ōlgach'i mant'a.*

Hodně jako je chlupů na krávičce.

→ Oplývat bohatstvím.

(3) 빈집에도 소 들어갈 날 있다. *Pinjibedo so tūrōgal nal itta.*

I chudý dům potká den, kdy do něj vstoupí kráva.

→ Nově nabyté bohatství.

(4) 소는 농가에 밑천이다. *Sonūn nonggae mitch'ōnida.*

Krávy jsou základem farem.

→ Mít vysokou hodnotu.

(5) 술 담배 참아 소 샀더니 호랑이가 물어간다. *Sul tambae ch'ama so sattōni horangiga murōganda.*

Zdržel jsem se pití a kouření a koupil si krávu, zakousl tygr.

→ Namísto šetření utrácet.

(6) 개 잡아 할 잔치 소 잡아 한다. *Kae chaba hal chanch'i so chaba handa.*

Pořádat hostinu ať už chytíme psa, či krávu.

→ Plýtvat penězi.

(7) 말같이 먹고, 소같이 마신다. *Malgach'i mōkko, sogach'i mashinda.*

Jíst jako kůň a pít jako kráva.

→ Nenasytý člověk.

(8) 벼락 맞은 소고기 나누어 먹듯 한다. *Pyōrak majūn sogogi nanuō mōktūt handa.*

Jako společně jíst hovězí maso zasaženého bleskem.

→ Chamtivá osoba.

Do druhé kategorie byly zařazeny vlastnosti založené na penězích a majetku, nejspíše reagujících na vynaložené úsilí a práci v části předešlé, a těmi jsou zámožnost, marnotratnost a lpění po věcech. Body (1) a (2) vystihují deskripci bohatého člověka, a to prostřednictvím huňaté krávy v potoku, z kterého má přístup ke trávě rostoucí na obou stranách říčky i vodě, a

tak se nemusí strachovat o potravu. Stejně tak jako se zámožný člověk nemusí bát o to, co bude každý den jíst. Osobu, která přišla k bohatství nedávno, symbolicky popisuje část (3) vstupem krávy do chudého domu, jelikož si tento dobytek mohli dovolit lidem finančně zdařilých. Kráva byla hned po půdě druhým nejvyšším příjmem pro farmáře, a proto díky své hodnotě, kterou zdůrazňuje výraz (4) se v minulosti situace rodiny, která dobytek vlastnila, vnímala velice dobře. Rozhazování vydřeného majetku značí část (5) nezdárné rozhodnutí pro koupi krávy místo cigaret a část (6) ocenění krávy stejnou hodnotou jako pes. Nakonec se ve frazeologismech (7) a (8) dostáváme k chamtivosti lidí, jejichž nekončící nespokojenost je veliká jako žízeň krav, a jejichž potřeba být jediným vlastníkem se odráží v neochotě dělení se o maso zasažené bleskem.

(III) Bojácnost, bláznivost, beznadějnost 14%

(1) 관에 들어가는 소 걸음이다. *Kwane tŭrŏganŭn so kŏrŭmida.*

Krok krávy vstupující do rakve.

→ Bojácný člověk.

(2) 소가 푸죽간 들어가듯 한다. *Soga p'ujutkan tŭrŏgadŭt handa.*

Jako by kráva vešla do řeznictví.

→ Mít strach.

(3) 말 없는 소가 성낸다. *Mal ŏmnŭn soga sŏngnaenda.*

Mlčící kráva je strašidelnější.

→ Zastrášující nemluvná osoba.

(4) 불 난 강변에 덴 소 날뛰듯 한다. *Pul nan kangbyŏne ten so nalttwidŭt handa.*

Na hořícím břehu běží popálená kráva.

→ Stav paniky.

(5) 덴 소 날뛰듯 한다. *Ten so nalttwidŭt handa.*

Běhá jako popálená kráva.

→ Poblázněný člověk.

(6) 도살장에 들어가는 소 상이다. *Tosalchange tŭrŏganŭn so sangida.*

Socha krávy vcházející na jatka.

→ Propadnout beznaději.

(7) 떡다가 죽은 대장부나, 밭갈이하다 죽은 소나. *Mŏktaga chukŭn taejangbuna, patkarihada chukŭn sona.*

Výjimečný muž, který zemřel při jídle, či kráva, co umřela při orání.

→ Každého čeká smrt.

Ustrašenost a úzkost se ve výrazech formuluje prostřednictvím vstupu krávy jak do rakve (1), či do řeznictví (2). Oba jsou místy, kde na dobytek čeká jistá smrt a jsou tak přirozené neklidná a cítí strach. Hrůzu však lze cítit i ze samotných krav, podle bodu (3) konkrétně těch tichých. Výrazy (4) a (5) pracují s motivem hořící krávy, odkazující na osobu propadlé panice. Zoufalství líčí obraz krávy jdoucí na jatka v části (6), kde se stresem mění ve ztuhlou sochu a poslední část uvádí koncept smrti, která si nehledě na naše postavení, či průběh života, nevybírá, a tak každého čeká stejný osud.

(IV) Trpělivost 10%

(1) 말 없는 양반이⁵⁹ 소 탄다. *Mal ōmnŭn yangbani so t'anda.*

Nemluvící muž jezdí na krávi.

→ Nechat po sobě ostatní šlapat a vydržet to.

(2) 순한 소도 성낼 적이 있다. *Sunhan sodo sŏngnael chŏgi itta.*

I klidná kráva se naštvě.

→ Překročit limit trpělivosti.

(3) 느린 소도 성낼 때가 있다. *Nŭrin sodo sŏngnael ttaega itta.*

I pomalé krávy se občas naštvou.

→ I neklidnějšímu občas vybuchne hněvem.

(4) 가을 빛은 소도 잡아먹는다. *Kaül pijŭn sodo chabamŏngnŭnda.*

Snědí i krávu dlužnou na podzim.

→ Netrpělivá osoba.

(5) 홍두깨로 세 번 맞아 담 안 뛰어넘는 소 없다. *Hongdukkaero se pŏn maja tam an ttwiŏnŏmnŭn so ōpta.*

Každá kráva dokáže přeskočit zeď po trojitém výprasku.

→ Postavit se sám za sebe.

Zřejmě pro svou klidnou povahu se v kontrastu pracuje s trpělivostí, a to jak se silnou (1), tak také tou, která nakonec ‚přeteče‘ i u těch nejtrpělivějších, jako je tomu u částech (2) a (3). Příslloví (4) odkazuje na jedince, kteří trpí tendencemi ihned souhlasit s věcmi bez předešlé úvahy, a tím se dostávají do problémů. I ten nejtrpělivější se nenechá urážet věcně. Závěrečný

⁵⁹ Vhodnějším českým ekvivalentem pro překlad *yangban* zní popis znějící: člen vládnoucí třídy během dynastie *Goryeo* a *Joseon*, zkráceně *státní úředník*. *Yangban*. *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2002. [cit. 2023-04-02]

frazém odporuje úvodnímu, a to odhodláním postavit se sám za sebe nehledě na předešlé zneužívání.

(V) Nemravnost, nepřízpůsobivost 10%

(1) 꼬리 없는 소가 남의 소 등에 파리 쫓는다. *Kkori ömnün soga namüi so tünge p'ari tchonnūnda.*

Bezocasá kráva odhání mouchy ze zad cizí krávy.

→ Vměšovat se do cizích záležitostí.

(2) 놓아먹인 소다. *Noamögin soda.*

Volně chovaná kráva.

→ Osoba bez mravů.

(3) 비 오는 날 쇠꼬리 같다. *Pi onün nal soekkori katta.*

Jako kraví ocas za deštivého dne.

→ Být otravný.

(4) 순한 소도 고삐는 매두랬다. *Sunhan sodo koppinün maeduraetta.*

Otěže byly utaženy i něžným krávám.

→ Bezzásadové chování se musí řídit normami.

(5) 소와 천리마의⁶⁰ 동행이다. *Sowa ch'öllimaüi tonghaengida.*

Jako by spolu vycházela kráva a rychlý kůň.

→ Nevycházet za dobře s druhými.

Desetina frazémů líčí nevhodné chování, od nepatřičného zájmu osoby o věci ostatních, jako u (1), kde se kráva stará o mouchy na zádech krávy druhé, místo svých, až po naprosto nevychovaného člověka, který je lhostejný ke společenským normám, obdobně jako kráva chována bez majitele. Otravného člověka přirovnává výraz (3) k ocasu krav, který sebou za deště mrská bez přestání, a část (4) utazením otěží zdůrazňuje dodržování pravidel i osobám poslušným. Vše uzavírá (5) frazém líčící špatný vztah charakterů osob, a to komparací tempa pomalé kráva s rychlým koněm.

(VI) Lenost, neschopnost 6%

(1) 겨울 소 팔자다. *Kyöul so p'alchada.*

⁶⁰ „Ch'öllima je jméno legendárního rychlého koně, o kterém se říká, že běží 1000 li za den.“ Anglický slovník Naver [Neibö yöngösajön]. Söul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-02]

To je osud krávy v zimě.

→ Lenocho.

(2) 그늘에 누운 여름 소 팔자다. *Kūnūre nuun yōrūm so p'alchada*.

To je osud krávy ležící v letním stínu.

→ Líný člověk.

(3) 보지 못하는 소에 멩에가 아홉이다. *Poji mot'anūn soe mōngega ahobida*.

Na slepého vola dát devět jho.

→ Požadovat splnění těžkých úkolů od neschopných lidí.

Lenost, protikladná s pracovitostí, je méně četným motivem s pouze třemi frazémy. První dva navrhuji prodej odpočívající krávy, a to nehledě na zasloužený či nehodný pohov. Naopak za bláznovství považuje část (3) očekávání tvrdé práce od slepé krávy, která trpí nedostatkem kompetence.

(VII) Tvrdohlavost 6%

(1) 소 멩미레⁶¹ 같다. *So myōngmire katta*.

Jako podbradek krávy.

→ Tvrdohlavý člověk.

(2) 쇠귀신이다. *Soegwishinida*.

Je to duch krávy.

→ Tvrdohlavý muž.

(3) 만 마리의 소도 못 당할 고집이다. *Man mariūi sodo mot tanghal kojibida*.

Tvrdohlavost rovnající se deseti tisícům krav.

→ Přemrštěná tvrdohlavost.

Problematiku vycházení s tvrdohlavým člověkem vytýká obrazně část (1), jejíž etymologie je těžko dostupná, avšak spojitost zřejmě vychází z přípravy masa, kdy se pro jeho nejlepší chuť musí netrpělivě čekat a nechat vařit několik hodin. Trápení způsobené trávením času s umíněnou osobou frazém (2) pojí s duchem krávy, a následující část přehnanou svéhlavost vidí ve vzteku krav živých, nacházející se ovšem v hojném počtu.

⁶¹ *Myōngmire* je označení pro maso a kůži visící z brady krávy. SONG, Chaesŏn. *Slovník zvířecích přísloví [Tongmulsoktamsajŏn]*. Sŏul: Tongmunsŏn, 1997. ISBN 8980380100

(VIII) Proti řečnost, ulhanost 6%

(1) 네 쇠뿔이 아니면 내 쇠뿔이 부러지랴? *Ne soeppuri animyōn nae soeppuri purōjirya?*

Pokud se nezlomí rohy tvé krávy, mají se zlomit ty mé?

→ Nepřiznat pravdu a obviňovat druhé.

(2) 누렁소나 황소나. *Nurōngso na hwangsona.*

Hnědá kráva nebo býk.

→ Vymlouvat se na stejné věci.

(3) 소가 하품하고, 개가 웃을 일이다. *Soga hap'umhago, kaega usul irida.*

Kráva na to zívá a pes se tomu směje.

→ Směšně lhát.

Prolhanost je dalším atributem krav o třech výrazech, kterou u (1) slučuje s osočováním druhých. Část (2) nerozlišením krávy od býka symbolizuje opakující se lži a ve frazému (3) přes lži vidí jak kráva, tak také pes.

(IX) Chytrost, ctnost 6%

(1) 개울물에 소 건너간 자리다. *Kaeulmure so könnōgan charida.*

Místo, kde kráva překročila potok.

→ Mazanost a diskrétnost.

(2) 소가 힘 세다고 왕 노릇할까? *Soga him sedago wang norūt'alkka?*

Má se kráva stát králem, protože je silná?

→ Moudrost nad silou.

(3) 소는 농가의 조상이다. *Sonūn nonggai chosangida.*

Krávy jsou předky farmářů.

→ Chovat se s úctou.

Na inteligenci krav upozorňují tři výrazy, prvotní část vyzdvihuje vychytralost zvířete symbolikou nezanecháváním žádných stop při překročení potoka navazující na absenci stop vykonaných po našich činech. Výraz (2) obrazně říká, že věci nejdou řešit pouze silou, ale vynalézavostí a prozíravostí. S tímto přístupem se člověk dočká úcty, podobně jako kráva od farmářů, kteří ji v části (3) přirovnávají ke svým předkům, které by měl každý správný člen rodiny uctívat a respektovat.

(X) Nepřízeň počasí 6%

(1) 동상갑에 ⁶² 비가 오면 우마 ⁶³ 가 동사한다. *Tongsanggabe piga omyōn uma ka tongsahanda.*

Když v zimě prší, dobytek a koně umrznou.

→ Nastává krutá zima.

(2) 무지개가 서쪽에 서면 강 건너에 소를 매지 말랬다. *Mujigaega sōtchoge sōmyōn kang kōnnōe sorūl maeji mallaetta.*

Když se duha objeví na západě, nemáme vázat krávu u břehu řeky.

→ Pokud se na západě objeví duha, bude pršet a řeka se zvedne.

(3) 봄바람이 소를 넘어뜨린다. *Pombarami sorūl nōmōttūrinda.*

Jarní vítr srazí krávu.

→ Silný vítr.

Na závěr se do jedné skupiny sjednotila všechny pranostiky líčící zhoršující se počasí, upozorňující na nutnou ochranu nejen krav, ale veškerého dobytka.

⁶² Označení pro období kolem konce prosince v lunárním kalendáři, první den po zimním slunovratu. *Slovník Hanja Naver* [Neibō Hanjasajōn]. Sōul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-02]

⁶³ *So* 牛 *u* je tradiční znak handža pro krávu, *mal* 馬 *ma* je tradiční čínský znak pro koně. *Slovník Hanja Naver* [Neibō Hanjasajōn]. Sōul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-02]

3.2. Kůň

3.2.1. Kulturní kontext

Kůň, korejsky *mal*, byl od pradávna pro Korejce více než jen dobytek. Žili a pracovali vedle lidí, a mimo dopravního prostředku hráli důležitou roli při lovu, či na bojišti. Skutečnost, že koně byli blízcí lidskému životu, byla evidentní z relikvií objevených ve starověkých hrobech. Jako jedno z totemových zvířat totižto představoval stvoření, které spojovalo život nynější a život další. Lze zmínit hrobku *Ch'ŏnmach'ong*⁶⁴ nacházející se ve městě *Kyŏngju*, pojmenovanou po nalezené příkrývce pro koně, na které byl nebeský kůň namalován.

Kůň nesoucí duše jdoucí do nebe a zpět byl dlouho předmětem uctívání. Tento fakt potvrzuje nález doplňků a dekorací vyrobených speciálně pro použití na koních, či malba nebeského koně *Cheonmado* v již zmíněné starobylé hrobce pocházející z dynastie Silla⁶⁵, kdy byl stav koně povýšen na nebeské zvíře.⁶⁶ Ve stejné době se údajně oznámil příchod prvního sillského vládce *Pak Hjokkosehom*, a to když náčelníci jedné z vesnic uviděli záři vycházející ze studny. V ní nařikal kůň bílé barvy se později se vznesl vzhůru. Bílý kůň byl velmi ctěn taktéž v době království Kogurjo⁶⁷, kdy býval vnímán jako atribut bohatství a moci.⁶⁸

Vedle těchto přívlasků se kůň i nadále považuje za energetického ducha a pracovitě zvíře, které symbolizuje spojení mezi životem a smrtí a též naději.

3.2.2. Analýza frazeologických jednotek

I) Pracovitost, pečlivost, úspěšnost, zodpovědnost 22%

(1) 가는 말에 채질하면 똥만 썬다. *Kanŭn mare ch'aejirhamyŏn ttongman ssanda.*

Pokud bičujeme chodícího koně, bude pouze dělat kobylince.

→ Práce nemůže být vykonána pouhým naléháním.

(2) 달는 말 채질한다고 경상도를 당일 갈까? *Tannŭn mal ch'aejirhandago kyŏngsangdorŭl tangil kalkka?*

⁶⁴ „*Ch'ŏnmach'ong*“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2012. [cit. 2023-05-07].

⁶⁵ Korejská dynastie, která trvala téměř 1000 let, a to od roku 57 př. n. l. do roku 935 našeho letopočtu. „*Silla*“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07].

⁶⁶ „*Horse*“. *National Folk Museum of Korea*. Seoul: Ministry of Culture, Sports and Tourism, 2021. [cit. 2023-04-04].

⁶⁷ Starobylé království, které trvalo od 1. století před naším letopočtem do roku 668 našeho letopočtu. „*Kogurjo*“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07]

⁶⁸ WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1 st. 99

Zbičujeme rychlého koně a pojedeme na *Kyöngsang-do*?

→ Nemoci přinutit pracovat člověka, který je na hranici svých sil.

(3) 다리 건너갈 때는 말에서 내린다. *Tari könnögal ttaenün maresö naerinda.*

Při přecházení mostu sesednout z koně.

→ Být opatrný a pečlivý.

(4) 말 좋은 것은 타 봐야 안다. *Mal choün kösün t'abwaya anda.*

Abychom věděli o správném koni, musíme se na něm projet.

→ Dát si na čas a být pečlivý.

(5) 먼산 보고 달리는 말은 지쳐죽는다. *Mönsan pogo tallinün marün chich'yöjungnūnda.*

Kůň běžící ke vzdálené hoře, zemře vyčerpáním.

→ Pro dosažení úspěchu je nutné si stanovit cíle.

(6) 말이 좋아야 무거운 짐을 싣는다. *Mari choaya mugöun chimül shinnūnda.*

Dobrý kůň zvládne nosit těžký náklad.

→ Dokázat velkých věcí.

(7) 먹지 않고 잘 걷는 말 없다. *Mökchi ank'o chal könnün mal öpta.*

Není koně, který by dobře chodil bez krmení.

→ Dosáhnout dobrých výsledků po vynaložení úsilí a práce.

(8) 말 다리가 드러났다. *Mal tariga tūrönatta.*

Noha koně byla odhalena.

→ Po vynaložení úsilí odhalit tajnou a velkou chybu.

(9) 날개 달린 말이다. *Nalgae tallin marida.*

Je jako okřídlený kůň.

→ Člověk s výjimečným talentem.

(10) 말 잃은 놈은 말 찾고, 소 잃은 놈은 소 찾는다. *Mal irün nomün mal ch'atko, so irün nomün so ch'annūnda.*

Ten, kdo ztratil koně, hledá koně a ten kdo ztratil krávu, hledá krávu.

→ Nést zodpovědnost za své chyby.

(11) 갓난 말에 큰 길마 지운다. *Kannan mare k'ün kilma chiunda.*

Na novorozené hříbě nasadit velké sedlo.

→ Převzít nadměrnou zodpovědnost.

První nejčastější zjištěnou vlastností koní je pracovitost či pečlivost, ovšem vybraných 11 frazémů k ní přistupuje vždy jinak. Výrazy (1) a (2) upozorňují, že všechny lidské snahy mají svůj limit, a proto se nevyplácí posouvat naše hranice schopností. Následující dva body (3) a (4) pouze naznačují důležitost pečlivosti při jakékoliv práci. Části (5), (6), (7) a (8) zmiňují dosažení úspěchu a nastavených cílů, založených právě na pilnosti. Zbývající tři frazeologismy mluví o výjimečném člověku, kteří si zakládají na zodpovědnosti.

II) Nesmyslnost, zmatenost, kvapnost 22%

(1) 말 난 장에 소도 난다. *Mal nan change sodo nanda.*

Na trhu s koňmi se objevily také krávy.

→ Říkat nesmysly.

(2) 말 살에 쇠살이다. *Mal sare soesarida.*

Hovězí maso na maso koně.

→ Mluvit o věcech, které spolu nesouvisí.

(3) 말 달리며 산 구경하기다. *Mal tallimyŏ san kugyŏnghagida.*

Prohlížet si hory při projížděce na koni.

→ Kvapně a zhruba dojít k úsudku.

(4) 달리는 말 타고 꽃 구경하기다. *Tallinŭn mal t'ago kkot kugyŏnghagida.*

Prohlížet si květiny při projížděce na koni.

→ Přijít kvapně k úsudku.

(5) 게으른 말이 짐 탐낸다. *Keŭrŭn mari chim t'amnaenda.*

Líný kůň prahne po zavazadlu.

→ Lench udělá vše rychle a naráz.

(6) 말뚝도 모르고 마의 노릇만 한다. *Mal ttongdo morŭgo maŭi norŭnman handa.*

Neznat ani kobylince a hrát si přitom na ďábla.

→ Hrát si na důležitou osobu, i přestože nevíme o čem mluvíme.

(7) 말 잃고 마굿간 문 장근다. *Mal ilk'o magutkan mun changgŭnda.*

Ztratit koně, a poté zamknout dveře stáje.

→ Dělat zbytečné věci, které nedávají smysl.

(8) 말 많은 데서 말 못 고른다. *Mal manŭn tesŏ mal mot korŭnda.*

Na místě se spousty koňmi si nemůžu mezi nimi vybrat jednoho.

→ Být zmatený.

(9) 말 살에 쇠뼈다. *Mal sare soeppyōda.*

Koňské maso a hovězí kosti.

→ Věci, které spolu nesouvisí.

(10) 말 대가리에 쇠뿔이다. *Mal taegarie soeppurida.*

Býčí rohy na hlavě koně.

→ Nastání nemožná situace.

(11) 말도 아니고, 노새도 아니다. *Malto anigo, nosaedo anida.*

Není ani koněm, ani mezkem.

→ Nazvat někoho neschopným hlupákem.

Ve stejném počtu se vedle pracovitosti na seznamu umístily podobné atributy, jimiž jsou nesmyslnost, zmatenost a kvapnost. Kůň zde ve výrazech vyjadřuje jakousi nepevnost, kupříkladu u (1) a (2) se nesmyslnost vztahuje k řeči. Výrazy (3), (4) či dokonce (5) se všechny vztahují k jízdě na koni, avšak paradoxně se místo soustředěnosti ani nesnaží věci dělat pořádně či je pořádně, a tak se význam přenáší na urychlený špatný úsudek. V části (7) absurdní situace přetrvává, v období věcí naprosto nesmyslného činu. Bod (8) a (9) dochází díky nekonečnému výběru a mísením zvířecích částí k zmatenosti. Obdobně v (10) je nepředstavitelný stav tentokrát přirovnám k nárůstu rohů na těle koně a (11) říká, že zaostalou existenci osoby nelze přirovnat ani k méně cennému kříženci koně.

III) Zámožnost, pohodlnost, svoboda 16%

(1) 가벼운 옷을 입고 살찐 말을 탄다. *Kabyōun osul ipko saltchin marul t'anda.*

Nosit lehké oblečení a jezdit na tlustém koni.

→ Vést luxusní život.

(2) 꼬삐 없는 말이다. *Koppi ōmnūn marida.*

Jako kůň bez otěží.

→ Žít svobodně.

(3) 말이 굴레 벗고 달아난다. *Mari kulle pōtko tarananda.*

Kůň sundá uzdu a uteče.

→ Svobodný člověk.

(4) 매인 말은 항상 뛰고 싶어한다. *Maein marūn hangsang ttwigo ship'ōhanda.*

Kůň, který je svázán, chce vždy vyskočit.

→ Toužit po svobodě.

(5) कुले सखुन मरिदा. *Kulle ssüün marida.*

Kůň svázaný uzdou.

→ Nesvobodný člověk.

(6) कुले बखुन मरिदा. *Kulle pösün marida.*

Jako kůň, který se zbavil uzdy.

→ Člověk, který se chová nekontrolovatelně.

(7) कुपु नुन मरिदा. *Koppi noñ marida.*

Jako kůň, který se zbavil otěží.

→ Uvolnit tělo i mysl.

(8) कुचुरिन मरि चखिल दुलुव हलका? *Kumchurin mari ch'aejirül turyöwöhalikka?*

Bál by se hladový kůň biče?

→ Nenechat se potlačit a kontrolovat.

Úspěšný a bezstarostný život vyjadřují výše zmíněných osm výrazů. Vlastnit tlustého koně lze v (1) interpretovat jako zámožnost jedince. Pokud se kůň zbaví otěží, jako je tomu u idiomů označených (2) a (3), či je stále svázan, jak je zmíněno u bodů (4) a (5), mluvíme o svobodě. Pokud se ve frazémeh zmíněný kůň zbaví otěží, či není spoután, nemusí výraz znamenat nutně volnost. Část (6) popisuje člověka, který nemá zábrany a výraz (7) se značí míněním relaxace. Poslední bod se opět obrací ke svobodě, tentokrát z pohledu resistance a odmítání potlačení vlastního ducha na úkor nezávislosti.

IV) Bezohlednost, lhostejnost 16%

(1) नुन म्ण मल त'गु प्योरंगुल कान्दा. *Nun mōn mal t'ago pyōrangül kanda.*

Jet na slepém koni na útesu.

→ Bezohledný člověk.

(2) मुतुन मरि सुले कुल नैगु, मुतुन नुन क्खान मंग्चिन्दा. *Mottoen mari surerül kyöltan naego, mottoen nyōni chibanül mangch'inda.*

Zlý kůň způsobí nehodu vozu a zlý člověk zničí domov.

→ Člověk páchající bezohledně zlé činy nakonec zničí i svou rodinu.

(3) मल कुए दुण्णु सुचिदुत हान्दा. *Mal kwie tongp'ungi süch'idüt handa.*

Jako když do uší koně fouká východní vítr.

→ Lhostejný člověk.

(4) 말 꼬리에 붙은 파리다. *Mal kkorie put'ŭn p'arida.*

Moucha přilepená na ocasu koně.

→ Využívat autority k nabytí vlastní moci a síle.

(5) 남의 말에 안장 지운다. *Namŭi mare anjang chiunda.*

Osedlat cizího koně.

→ Používat cizí věci.

(6) 꿀 같잖은 말은 이도 들쳐보지 말랬다. *Kkol katchanŭn marŭn ido tŭlch'yŏboji mallaetta.*

Ošklivému koni se nedívejte ani na zuby.

→ Nezajímat se o lidi, co se jako lidé nechovají.

(7) 못한 말은 입을 벌려도 이빨을 못 세계 한다. *Monnan marŭn ibŭl pŏllyŏdo ipparŭl mot sege handa.*

U ošklivého koně, přestože mají otevřenou tlamu, nemůžete spočítat jeho zuby.

→ Ignorant nedokáže uznat pomoc těch, kteří jim pomohli.

(8) 말이 먹은 물 값도 준다. *Mari mŏkŭn mul kapto chunda.*

Také platit za vodu, kterou vypil kůň.

→ Dělat ze sebe nevinátka.

I přes značně převyšující pozitivní vlastnosti se v téměř pětina frazeologismů našly části označující bezohlednost a lhostejnost. Prvně sepsaný frazém nazývá člověka bezohledným, jelikož osedlává slepého koně na útesu a nechá se jím vést. V následujícím nejmenovaná osoba neohrožuje svou netaktností pouze sebe, ale taktéž své blízké. K popisu lhostejného člověka se hodí použití frazému označeným číslem (3). V případě využívání své pozice u (4), či věci ostatních v (5) pro vlastní benefit, se mluví o cizích a ošklivých koních. Nevzhledný kůň se přirovnává též ke člověku, který vyžije pomoci druhých bez ocenění jejich podpory, jako je tomu u bodu (7). Pro označení osoby, která by například odmítala používání cizích věcí, se hodí označení posledního frazeologismu, odkazující na nevinátka.

V) Nedůvěřivost (v sebe a druhé), neschopnost, zbabělost 12%

(1) 네 발 가진 말도 넘어질 때가 있다. *Ne pal kajin malto nŏmŏjil ttaega itta.*

Jsou také momenty, kdy i čtyřnohý kůň upadne.

→ Ničemu a nikomu nevěřit.

(2) 눈 먼 말이 워낭 소리 듣고 따라간다. *Nun mŏn mari wŏnang sori tŭtko ttaraganda.*

Slepý kůň slyší zvony krav a následuje je.

→ Nesamostatný člověk, který spoléhá na ostatní.

(3) 걸어가다가도 말만 보면 타고 가잔다. *Körögadagado malman pomyön t'ago kajanda.*

I když jdeme pěšky po cestě, nakonec se svezeme na prvním koni, kterého uvidíme.

→ Přes své schopnosti spoléhat na ostatní.

(4) 말도 부끄러우면 땀을 흘린다. *Malto pukküröumyön ttamül hüllinda.*

I kůň se potí, když se stydí.

→ Stydět se.

(5) 말이 울면 다른 말도 따라 온다. *Mari ulmyön tarün malto ttara unda.*

Když kůň pláče, pláčou také koně jiní.

→ Reagovat na situaci po apelu ostatních.

(6) 말이 미치면, 소도 미친다. *Mari mich'imyön, sodo mich'inda.*

Pokud šílí koně, šílí i krávy.

→ Jednat v souladu s tím, co dělají ostatní.

Předposlední kategorií je označena, a to i přes již zmíněnou pracovitost a též využití koní po několika tisíciletí ve válkách, nedůvěřivost a zbabělost. První půlka se příkládá ke straně nedůvěřivosti a neschopnosti, kdy (1) nás učí, abychom nevěřili nikomu, (2) označuje neschopného člověka využívající schopností druhých a (3) se liší od druhého bodu pouze v tom, že schopní jsme, jen si nevěříme sami sobě. Body (4), (5) a (6) označují plachost lidí, kteří často jednají až po konání druhých.

VI) Chybování 8%

(1) 넘어지는 말이 수레 부순다. *Nömöjinün mari sure pusunda.*

Kůň, který upadl, rozbije vůz.

→ Vše zničit svou chybou.

(2) 말 잃고 마굿간 고친다. *Mal ilk'o magutkan koch'inda.*

Ztratit koně a poté opravovat stáj.

→ Špatně načasovat plány.

(3) 굴레 없는 말몰기다. *Kulle ömnün malmolgida.*

Je to jako jízda na koni bez uzdy.

→ Nemít kontrolu nad situací.

(4) 말 잘 타는 사람은 떨어져 죽는다. *Mal chal t'anŭn saramŭn ttŏrŏjyŏ chungnŭnda.*

I dobrý jezdec nakonec zemře, když spadne z koně.

→ Namyšlený člověk nakonec selže.

I mistr tesař se někdy utne, a v případě pilného oře se nejedná o výjimku. Téměř ve 4 frazémeh se charakter koně váže k mylnosti lidí, a to přímou vinou bez vlivu okolní. V části (1) klopýtne a rozbije vůz, což je vnímáno jako jeho vlastní zavinění. Pokud místo hledání ztraceného koně opravujeme stáje, jako je tomu u bodu (2), neupřednostňujeme důležitější věci, a tak nejsme považováni za řádné plánovače. Zaslepeně věřit v naše plány či schopnosti vede k absenci kontroly (3), a nakonec k selhání, které se obrazně projevuje pádem z koně ve čtvrté části.

VII) Smrt, trápení 4%

(1) 꿈에 흰 말을 타면 병을 얻는다. *Kkume hŭin marŭl t'amyŏn pyŏngŭl ŏnnŭnda.*

Pokud sníme o jízdě na bílém koni, onemocníme.

→ Znamení hrozící smrt.

(2) 거지가 말 얻은 격이다. *Kŏjiga mal ŏdŭn kyŏgida.*

Žebrák, který dostal koně.

→ Dostavit se dalšího utrpení.

Překvapivým zjištěním byla značná absence frazeologismů souvisejících se smrtí či spojitostí s „onen světem“. Zdroje využity pro nalezení a sepis kulturního pozadí koně opakovaně zdůrazňovaly spojitost postavy koně a smrti člověka. Ze všech náhodně vybraných frazémů se takovýto motiv odkryl v bodě (1), kde se mluví taktéž o bílém koni, který by měl vyjadřovat pozitiva – jakými jsou moc či měno. Avšak naopak se jeví jako znamením negativním, ohlašující smrtelnou nemoc či utrpení jako v části (2).

3.3. Myš

3.3.1. Kulturní kontext

Myš, též krysa, korejsky *chwi* či *saengjwi*, se ze všech zvířat dálnovýchodního zvířetníku nachází na prvním místě v pořadí. Jak Korejci tohoto hlodavce vnímají odráží výrazně tento zvěrokruh. Kupříkladu s myší se v buddhismu pojí legenda, která líčí příběh o tom, jak se myš stala první v pořadí. Podle ní určil pořadí dvanáct znamení čínské astrologie Buddha. Ten na oslavu čínského nového roku (který připadá na různá data, od poloviny ledna do poloviny února), byla pozvána všechna zvířata v království, ale pouze dvanáct z nich se slavností mohlo zúčastnit. Aby zvítězila, musela překročit na druhý břeh řeky a dostavit se na předem určené místo. První zvíře, které dorazilo, byla Krysa, která byla taktéž natolik agresivní, že seskočila ze zad krávy, a tak dorazila jako první.⁶⁹

Vzhledem k této legendě a přirozenému chování myší se s nimi pojí vlastnosti jako mazanost, chytrost ale také bohatství, jelikož je můžeme nalézt v domácnostech oplývajících jídlem. Zbavení se jich není jednoduché a pro svou vychytralost se má mimo jiné za hbité a pilné zvíře.

3.3.2. Analýza frazeologických jednotek

(I) Chytrost, spokojenost, vděčnost 20%

(1) 늙은 쥐는 독을 뚫는다. *Nūlgūn chwinūn tokūl ttullūnda.*

Stará myš si prorazí cestu do džbánu.

→ Zkušený člověk.

(2) 광에 든 쥐다. *Kwange tūn chwida.*

Je to myš ve skladu.

→ Nestrachovat se o jídlo.

(3) 쌀독에 든 쥐다. *Ssaltoge tūn chwida.*

Jako myš ve džbánu na rýži.

→ Bohatý život bez nedostatku.

(4) 먹기는 쥐같이 먹고, 일은 소같이 하겠다. *Mōkkinūn chwigach'i mōkko, irūn sogach'i haraetta.*

⁶⁹ WU, Shelly. *Chinese Astrology: Exploring the Eastern Zodiac*. Franklin Lakes: New Page Books, 2005. ISBN 1-56414-796-7 st. 17

Mám jíst jako myš a dříť jako kráva.

→ Pokud pracujeme tvrdě a spoříme, dosáhneme prosperujícího života.

(5) 밤 섬에 쥐새끼 드나들 듯한다. *Pam sōme chwisaekki tūnadŭl tūt'anda.*

Jako by na ostrově v noci kolem dokola běhala malá myš.

→ Cítit se jako doma.

(6) 사람 먹을 것은 없어도, 쥐 먹을 것은 있다. *Saram mōkŭl kōsŭn ōpsōdo, chwi mōkŭl kōsŭn itta.*

I když lidé nemají co jíst, pro myši se něco najde.

→ Nehledě na to, jak je domov chudý, vždy je co ukrást.

(7) 쥐 줄 것은 없어도, 도둑 줄 것은 있다. *Chwi chul kōsŭn ōpsōdo, toduk chul kōsŭn itta.*

Není co dát myším, ale jsou zde věci pro zloděje.

→ Být vděčný za to, co máme.

(8) 쥐구멍에도 별들 날이 있다. *Chwigumōngedo pyōttŭl nari itta.*

I v myší díře bývá slunečno.

→ Nastání dobrých časů.

(9) 쥐띠는 잘 산다. *Chwittinŭn chal sanda.*

Myším se žije dobře.

→ Říká se, že lidem narozeným v roce krysy se žije dobře.

(10) 쥐띠는 밤에 나야 잘 산다. *Chwittinŭn pame naya chal sanda.*

Myším se žije dobře, když se narodí v noci.

→ Říká se, že mezi lidmi narozenými v roce krysy mají lidé narození v noci lepší život než lidé narození ve dne.

Nejvýše zastoupenými atributy pro myš jsou spokojenost, vděčnost ale také chytrost. Právě moudrosti a s ní spojenou lstivosti člověk s přibývajícím věkem nabývá, stejně jako myš, která si probíla cestu džbánem v části (1). Úsek (2) a (3) líčí různorodým způsobem zajištěný a pohodlný život, díky němuž se člověk neobává o nedostatek jídla, obdobně jako myš v pytli plném obilí nebo rýže. Frazém (4) velikost myši a malý počet jídla nutného k její potravě přirovnává ke spotřebě peněz nutného k přežití – tedy minimálního. Nehledě na minimální spotřebu jídla myši považujeme za vetřelce špíz, a tento motiv část (5) používá pro popis člověka, který přečkal své přivítání či pokládá cizí prostor za své království. I přesto vyhnání nebývá úspěšné a mazanému škůdci, kterého část (6) vidí jako zloděje, se nakonec daří okrást

i rodinu chudou. Taková rodina má být dle bodu (7) vděčná i za věci, které nevyužije myš, nýbrž daný zloděj. Naději a radost ze života a věci, kterých máme okolo sebe líčí frazémy (8), (9) a (10), a to symbolikou „světla na konci myší díry“ či tradování o lidech narozených v roku křesy.

(II) Zbytečnost, bezvýznamnost, ošklivost 16%

(1) 쥐불알 같다. *Chwibural katta.*

Jako myší koule.

→ Nedůležitá věc.

(2) 쥐 꼬리 빠진 것은 송곳집으로나 쓰지. *Chwi kkori ppajin kōsūn songgotchibūrona ssūji.*

Používat upadnutý myší ocas jako šídlo.

→ Zbytečná věc.

(3) 쥐 밑살 같다. *Chwi mitsal katta*

Jako zadek od křesy.

→ Malé či bezvýznamné věci.

(4) 쥐 꼬리만하다. *Chwi kkorimanhada.*

Velké jako myší ocas.

→ Malé množství.

(5) 쥐 포수다. *Chwi p'osuda.*

Lapač křes a myší.

→ Toužit po něčem bezvýznamném.

(6) 쥐빨도 없다. *Chwippulto ōpta.*

Není ani myši s rohy.

→ Nic nemít.

(7) 텃에 치인 쥐눈 같다. *Tōch'e ch'iin chwinun katta.*

Jako oči myši chycené do pasti.

→ Vypouklé a ošklivé oči.

(8) 쥐 발 그리듯 한다. *Chwi pal kūrīdūt handa.*

Jako by kreslil myší nohy.

→ Ošklivý rukopis.

Myš neuniká své pověsti škůdce také ve frazeologismech, a pro dravost a pobytu ve špinavých podmínkách se v lidské paměti jeví jako bytost nedůležitá a odporná. Části (1), (2) a (3) upevňují obraz nedůležitosti přes části těla krysa, jakou je například ocas, který pro svou velikost značí též malé množství věcí. Takovýto výraz je sepsán u bodu (4), a jeho význam bývá spojen s nepatrným počtem peněz, které máme k dispozici. Koncept bezvýznamnosti je zjevný v následující části, kde myš figuruje jako bez hodnotný úlovek. Frazém (6) prohlašuje člověka za myš s rohy, která pochopitelně neexistuje, stejně tak jako jeho jakýkoliv majetek. Úsek (7) a (8) odkazují na části těla myši bizarním způsobem, které ošklivost očí osoby charakterizují vypouklými očima chyceného hlodavce, ale také ošklivý rukopis ke špinavé noze krysa, zanechávající za sebou špinavou stopu.

(III) Neschopnost, zaslepenost 14%

(1) 눈앞 것을 못 보는 쥐다. *Nunap kōsūl mot ponūn chwida.*

Jedná se o myš, která neví, co se před ní děje.

→ Člověk, který je dobrý pouze v děláni chyb.

(2) 대들보로 쥐구멍막기다. *Taedūlboro chwigumōngmakkida.*

Zablokovat myší díru rozpěrou.

→ Hloupý čin konán zaostalou osobu.

(3) 쥐 포육장수다. *Chwi p'oyukchangsuda.*

Prodavač myšího masa.

→ Mizerný a malicherný člověk.

(4) 뒷간 쥐는 구린 줄 모른다. *Twitkan chwinūn kurin chul morūnda.*

Krysa žijící na záchodě neví, že smrdí.

→ Nezaznamenat špatnou situaci.

(5) 사당에 사는 쥐다. *Sadange sanūn chwida.*

Myš žijící ve svatyni.

→ Člověk nevšimavý k okolí.

(6) 쥐불알도 오른다. *Chwiburalto orūnda.*

Zvednou se i myší koule.

→ Nevšimavý člověk.

(7) 막다른 골목에 몰린 쥐는 고양이에게 덤빈다. *Maktarūn kolmoge mollin chwinūn koyangiege tōmbinda.*

Myš zahnaná do slepé uličky napadá kočku.

→ Nepřiznat si pravdu.

Třetí nejpočetnější skupinu sestavují atributy nekompetence a hlouposti, které jsou patrné v úseku (1), (2) a (3), díky konáním skutků nepřinášející kladné výsledky, ale též ignorance znázorněné výrazy (4), (5) a (6). Ve čtvrtém si myš svou situaci ani neuvědomuje přítomnost nepříjemného pachu na místě každodenního pobytu, avšak v následujících dvou se myši aktivně realitě a odpovědnosti vyhýbají. Část (7) líčí předem prohranou situaci formou lovu mezi kočkou a myší, kdy stále popírá realitu situace a nalhává jak sobě, tak také lidem kolem.

(IV) Škodlivost, těžkost 12%

(1) 쥐 잡다가 쌀독 깬다. *Chwi chaptaga ssaltok kkaenda.*

Chytat myš a rozbít sklenici s rýží.

→ Snažit se o zisk, dočkat se ztráty.

(2) 쥐 잡으려다가 동네 문 부순다. *Chwi chabŭryödaga tongne mun pusunda.*

Snažit se chytit myš a rozbít dveře sousedství.

→ Při provádění triviálních věcí utrpět škod.

(3) 쥐가 소금 나르듯 한다. *Chwiga sogŭm narŭdŭt handa.*

Jako by myš nesla sůl.

→ Dlouhodobý úbytek.

(4) 쥐구멍에도 눈 들 날이 있다. *Chwigumöngedo nun tŭl nari itta.*

I v myší díře občas sněží.

→ Nešťastným lidem se mohou stát špatné věci.

(5) 쥐 죽은 듯하다. *Chwi chukŭn tŭt'ada.*

Vypadá to, že umřela myš.

→ Zkazit atmosféru.

(6) 들쥐가 부산하게 이사하면 홍수 진다. *Tŭlchwiga pusanhage isahamyön hongsu chinda.*

Když se polní myši rušně stěhují, přichází záplavy.

→ Přichází záplavy.

Teprve čtvrtá skupina přímým způsobem odráží škodnost myší a jejich dopad na domácnost. Hned první dva frazeologismy líčí ztrátu formou chytání myší, které má být úspěšné,

ovšem na druhou stranu myš nechytíme, a navíc zničíme další části domu. Pomalý úbytek zdatně charakterizuje část (3), kde myš, která nosí kousek po kousku sůl ústy, se metaforicky přirovnává k postupnému úbytku či úplného zmizení věci. Sekce (4), (5) a (6) značí tíhu života a nešťastné události. V bodě (4) zasněžená myš díra odráží myšlenku smutného a uzavřeného člověka, jehož trápení nekončí, naopak přibývá. V části (5) se myš utišila a hrála si na mrtvou, zřejmě po střetnutí s kočkou, podobně jako najednou ztichla bouřlivá atmosféra po nevhodném počínání. Poslední lidová slovesnost mluví o příchodu záplav na základě migrace polních myší do vyšších (horských) oblastí, nastávající při změně tlaku vzduchu.

(V) Bezmocnost, úzkost 12%

(1) 고양이 만난 쥐다. *Koyangi mannan chwida.*

Myš, která potkala kočku.

→ Být vylekaný a ve velkém nebezpečí.

(2) 덧 안에 든 쥐다. *Tōt ane tūn chwida.*

Jako myš v pasti.

→ Není cesty zpět./Smrt je zpečetěna.

(3) 독 안에 든 쥐다. *Tok ane tūn chwida.*

Jako krysa v hrnci.

→ Nevyhnutelná smrt.

(4) 손아귀에 든 쥐다. *Sonagwie tūn chwida.*

Krysa držena v dlani.

→ Ocitnout se v sevření.

(5) 덧에 치인 쥐다. *Tōch'e ch'iin chwida.*

Myš chycena do pasti.

→ Nevyhnout se ohrožení.

(6) 소금 먹은 쥐가 물도 먹는다. *Sogūm mōkūn chwiga multo mōngnūnda.*

Myš, která jí sůl také pije vodu.

→ Pravda bude odhalena.

Nevyhnutelnou situaci, tedy pocit bezmoci a strachu o život frazeologismy symbolizují setkáním koček kupříkladu v prvním výrazu, či ocitnutím myši v pasti, ze které není úniku, jako je tomu u části (2), (3), (4) a (5). Bod (6) přirovnává dostavení se nevyhnutelného výsledku k žízni, která čeká myš po konzumaci soli.

(VI) Sebezáchova, vyhýbavost 10%

(1) 배가 가라앉으려면 쥐가 도망친다. *Paega karaanjŭryomyŏn chwiga tomangch'inda.*

Když se loď potápí, myši utíkají.

→ Odejít od špatného plánu.

(2) 쥐구멍에도 문이 둘이다. *Chwigumŏngedo muni turida.*

I v myší díře jsou dvoje dveře.

→ Využít nouzového východu.

(3) 쥐를 때리려고 해도 접시가 아깝다. *Chwirŭl ttaeriryŏgo haedo chŏpshiga akkapta.*

I když chceme plácnout myš, je plýtvání to dělat talířem.

→ Cítit se ohrožen zlou osobou.

(4) 쥐 꼬리를 만지면 손거스러미가 일어난다. *Chwi kkorirŭl manjimyŏn son'gŏsŭrŏmiga irŏnanda.*

Po dotyku myšího ocásku se vytvoří záděrka.

→ Vyhýbat se hlodavců pro udržení zdraví.

(5) 뒷간 쥐에게 보지⁷⁰ 물린다. *Twitkan chwiege poji mullinda.*

Na záchodě mě kousla myš do intimních partií.

→ Stydět se.

Patrným problémem mnoha domácností je nesnadné zbavení se myší. Cíl se má za obtížný z mnoha důvodů, tím hlavním bývající mazanost hlodavců a přenos chorob na člověka. Pud sebezáchovy vystihují části (1) a (2), ve kterých myš utíká z potápějící se paluby jako první, nebo prchá z doupěte náhradní dírou. Strach o své zdraví symbolizuje výraz (3), ve kterém talíř značí marný pokus o oprostění se od vlivu špatné osoby. Podobně obavu o zdraví fyzické vystihuje nadsázkou část (4) natrhnutím prstu po dotyku myší, což v podobě vzniku záděrky stoupá riziko nákazy. Bod (5) líčí bizarním způsobem situaci, za kterou se osoba stydí.

(VII) Lstivost, chamtivost 8%

(1) 사당에 사는 쥐요, 성 안에 사는 여우다. *Sadange sanŭn chwiyo, sŏng ane sanŭn yŏuda.*

Myš žijící ve svatyni, liška žijící na zámku.

→ Zneužít moc pro vlastní zisk.

(2) 쥐 면내듯 한다. *Chwi myŏnnaedŭt handa.*

⁷⁰ *boji* je hanlivé označení intimní partii žen.

Tvářit se jako krysa.

→ Tajně křečkovat.

(3) 메밀섬에 쥐 모이듯 한다. *Memilsöme chwi moidüt handa.*

Jako by se na pohankovém ostrově shromáždily myši.

→ Sobecký a chamtivý člověk.

(4) 쥐가 냇물을 다 먹어도 배가 차지 않는다. *Chwiga naenmurül ta mögödo paega ch'aji annūnda.*

Myš nebude plná, i když vypije celý potok.

→ Chtivý člověk.

Sedmá kategorie se řídí hromaděním a nenasatností hlodavce. Opakující motiv myši svatyně u bodu (1) odkazuje na úředníky a vysoce postavené funkcionáře mazaně využívající moci své pozice pro zisk a pohodlí. Obrazné slovní spojení v části (2) odkazuje na tajné přenášení a odkládání věcí, bez vědomí ostatních. Pohankový ostrov znázorňuje ve frazému (3) ráj pro myši, na kterém dochází k uspokojení všech potřeb. V závěrečné části pocit nekonečného neukojení hyperbolicky značí vypití potoku mrňavou myškou.

(VIII) Obrannost 4%

(1) 궁지에 몰린 쥐는 고양이를 문다. *Kungjie mollin chwinün koyangirül munda.*

Obklíčená myš kousne kočku.

→ Slabý a bezbranný se brání.

(2) 쥐새끼도 밟으면 짹 한다. *Chwisaekkido palbūmyön tchik handa.*

I myši mládě pískne, když na něj šlápneme.

→ Slabí lidé se budou bránit, když jim bude ublíženo.

Sebrání odvahy nutné k postavení se za sebe získávají myši až při ocitnutí se v těžkých, mnohdy i smrtelných situacích, a to od střetu s kočkou, či zašlápnutím mohutnější bytostí.

(IX) Předstírání 4%

(1) 쥐구멍이 소구멍 된다. *Chwigumöngi sogumöng toenda.*

Myši díra se stane díra kraví.

→ Potlačený hněv nakonec naroste.

(2) 미운 쥐도 품어 주랬다. *Miun chwido p'umö churaetta.*

Obejmout otravnou myš.

→ Být milý a držet své emoce na uzdě.

Devátým a posledním atributem myši je předstíravost, za kterou ukrýváme vztek, který postupně roste do vyšších mezí, jako se u bodu (1) myši díra zvětší na velikost krávy. Jestliže se v životě setkáme s člověkem neoblíbeným, nutící nás přetvářovat se, lze jeho charakter srovnat s obejmutím myši otravné.

3.4. Pes

3.4.1. Kulturní kontext

Pes, korejsky *kae*, či štěňátko *kangaji*, se v tradičních čínských znacích handža zapisuje nejčastěji znakem 犬 *kyŏn*, ovšem taktéž 狗 *ku* či 戌 *sul*. Znaky 狺 *ki* a 狻 *kyo* označují psy menší.⁷¹

Na Korejském poloostrově se plemena psů *Jindo*, *Pungsan* či *Sapsal* šlechtila po staletí a tradičně se využívali pro lov, eventuálně pro ochranu domu majitele. Název *Sapsal* znamená v překladu pes, který vyhájí zlo a neštěstí.⁷²

V korejské společnosti se, podobně jako v dalších koutech světa, považují za domácí zvířata loajální k lidem. Právě o věrných psech v Koreji existuje mnoho legend a příběhů. Kupříkladu v oblasti *Jeollabuk-do* byl vystaven monument ke vzpomínce psa, který zemřel poté, co zachránil svého majitele před požárem v éře Korjo⁷³, za úmyslem vyjádřit jeho loajalitu.⁷⁴ Obdobně v roce 1282 údajně ve městě *Kaesong* (dnešní Korejská lidově demokratická republika) zachránil pes slepé dítě zesnulého otce a sám jej vychoval.

V Kogurju se psi považovali za svatá zvířata a spolu liškou se ve vyprávěních ukazují jako varovné znamení oznamující hrozbu.⁷⁵ Korejský lid též věřil ve znamení silného deště, který má přijít, pokud se pes pase a žere na palouku. Naopak jestliže se válí ve skupinách a raduje se, je to předzvěst velkého větru. Také se věřilo, že pokud byl psí ocas pokrytý slámou, myslelo se, že přichází host. Majitel domu měl zemřít, pokud pes vylezl na střechem nebo zeď a zaštěká.⁷⁶

Mezi přednostní vlastnosti lidí narozených v roce psa ze všech dvanáct zvířecích znamení východního zvěrokruhu patří upřímnost, veselost a sympatičnost.⁷⁷

⁷¹ „*Kae*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2002. [cit. 2023-04-07]

⁷² *Cultural Heritage Administration*. Daejeon: Cultural Heritage Administration, 2006. [cit. 2023-04-07].

⁷³ Dynastie založena roku 918 trvající 474 let až do jejího zániku roku 1392. „*Korjo*“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07]

⁷⁴ *Naver Encyklopedie znalostí* [Neibŏ chishikpaekkwaj]. Sŏul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-07].

⁷⁵ WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a Míriam LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1 st. 121

⁷⁶ „*Kae*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2002. [cit. 2023-04-07]

⁷⁷ „*Kaetti*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2023. [cit. 2023-04-07]

Podíváme-li se na výše vypsané příběhy a na popis jejich vnímání korejskou společností, můžete říci, že psi figurují ve směs jako strážci lidí a současně jako jejich přátelé. Přestože navenek je účel chování domácích psů zastrašování zlomyslných jedinců, uvnitř se skrývá duše zvířete, se kterým dokážeme vytvořit pouto jako s nikým jiným, a to díky své přátelské, milé a věrné povaze.

3.4.2. Analýza frazeologických jednotek

I) Vděčnost, věrnost, váženost 26%

(1) 개도 돈만 있으면 명침지라고⁷⁸ 부른다. *Kaedo tonman issūmyōn mōngch'ōmjirago purūnda.*

Také psi mi říkají Pan úředník Haf.

→ Lidé si nás budou vážit vždy, pokud máme peníze a vliv.

(2) 개도 꼬리를 친 다음에 먹는다. *Kaedo kkorirūl ch'in taūme mōngnūnda.*

Také pes se po vrtění ocáskem nažere.

→ Vyjádřit vděčnost za dostavení pomoci či milosti.

(3) 개도 사흘만 기르면 주인을 안다. *Kaedo sahūlman kirūmyōn chuinūl anda.*

I pes po tři dny držení si pamatuje svého pána.

→ Nezapomínat na laskavost druhých.

(4) 개도 사흘을 기르면 삼년간 은혜를 잊지 않는다. *Kaedo sahūrūl kirūmyōn samnyōn'gan ūnhyerūl itchi annūnda.*

Pokud cvičíme psa po tři dny, nezapomene naši přízeň po tři roky.

→ Vážit si pomoci druhých.

(5) 개도 제 주인을 보면 반가워한다. *Kaedo che chuinūl pomyōn pan'gawōhanda.*

I pes je rád, když vidí svého pána.

→ Ocenit laskavost a loajalitu druhých.

(6) 개도 제 주인은 몰지 않는다. *Kaedo che chuinūn mulchi annūnda.*

Psi své majitele nekoušou.

→ Neubližovat lidem, kteří nám pomohli.

⁷⁸ *Ch'ōmji* byl třetí nejvyšší úředník ústřední vlády za dynastie Joseon (1392-1910). Přísluví zde poukazuje na to, jak vzniká mnoho pozic nákupem a prodejem vládních pozic za peníze. Vtipně poodhaluje tehdejší prohnitou společnost. „*Ch'ōmjisa*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajōn]. Sōngnam: Academy of Korean Studies, 2023. [cit. 2023-04-07]

(7) 개도 세 번 보면 꼬리를 친다. *Kaedo se pŏn pomyŏn kkorirŭl ch'inda.*

Po třetím střetnutí i pes vrtí ocáskem.

→ Sblížit se s druhými.

(8) 개와 아이는 사랑하는 데로 따른다. *Kaewa ainŭn saranghanŭn tero ttarŭnda.*

Psi a děti jdou za tím, co milují.

→ Následovat a stát při lidech, které máme rádi.

(9) 개는 입이 따뜻해야 하고, 사람은 발이 따뜻해야 한다. *Kaenŭn ibi ttattŭt'aeya hago, saramŭn pari ttattŭt'aeya handa.*

Pes má mít teplý čumák a člověk teplé nohy.

→ Žít v pohodlí.

(10) 개도 제 털은 아낀다. *Kaedo che t'ŏrŭn akkinda.*

Taktéž psi se starají o svou srst.

→ Vážít si svých věcí.

(11) 개똥도 약에 쓰려면 귀하다. *Kaettongdo yage ssŭryŏmyŏn kwihada.*

Bobek, pokud ho potřebujete do léku, je najednou vzácný.

→ I běžně dostupné věci jsou v době potřeby pro nás vzácné.

(12) 개똥발에 굴러도 이승이 낫다. *Kaettongbat'e kullŏdo isŭngi natta.*

I válení v psím hovínku je vítězství.

→ Být vděčný za život.

(13) 개도 싸다니면 몽둥이에 맞는다. *Kaedo ssadanimyŏn mongdungie mannŭnda.*

I pes je mlácen holí, pokud volně pobíhá.

→ Dávat si pozor na své zdraví.

Loajalita a přátelskost psů jsou hlavní důvody, proč s nimi lidé žijí společně v jedné domácnosti již stovky let. Není tak překvapením, že se ze všech atributů umístily na prvním pořadí s veškerou čtvrtinou padesáti frazémů. Menší výjimku u vyobrazení loajality tvoří (1) bod, kdy se přízeň lidí zakládá na moci a postavení osoby, ne na přirozenou autoritu. Úsek (2), (3), (4), (5) a (6) vlivem páníčka symbolizuje vděk za pomoc druhých. Výrazy (7) a (8) přízní a láskou psů k lidem charakterizují přátelství. Komfort frazeologismy pojí s teplým čumákem psa v bodě (9), a vážení si života či maličností části (10), (11) a (12) obrazně reprezentuje srst a hovínka psů. Poslední bod restrikcí svobody psa prosazuje opatrování zdraví jedince.

II) Špatnost, neštěstí 22%

(1) 개가 겨를 먹다가 나중에는 쌀도 먹는다. *Kaega kyörül möktaga najungenün ssalto möngnūnda.*

Pes sežere plevy a později i rýži.

→ Špatná věc se postupem času ještě zhorší.

(2) 개도 안 짓고 도둑을 맞은 셈이다. *Kaedo an chitko todukül majün semida.*

Ani pes nezaštěká při střetnutí se zlodějem.

→ Nastání neštěstí.

(3) 개가 나무에 오르겠다. *Kaega namue orūgetta.*

Pes vyleze na strom.

→ Dělat zakázané věci.

(4) 술 먹은 개. *Sul mökü'n kae.*

Opilý pes.

→ Chovat se, jak se nám zlíbí.

(5) 개가 매스껌다고 하겠다. *Kaega maesükköptago hagetta.*

I pes by řekl, že je nechutný.

→ Nevhodné či sprosté chování.

(6) 개만도 못한 놈이다. *Kaemando mot'an nomida.*

Nevyrovná se ani psovi.

→ Zlý, špatný člověk.

(7) 개와 원숭이다. *Kaewa wönsungida.*

Jako pes a opice.

→ Mít mezi sebou špatné vztahy.

(8) 개 방귀만치도 안 여긴다. *Kae panggwimanch'ido an yöginda.*

Nestojím ani o psí prdy.

→ Nevážit si druhého.

(9) 개를 가까이하면 벼룩이 옮는다. *Kaerül kakkaihamyön pyöruqi omnūnda.*

Když si necháte psi blízko, chytnete od nich blechy.

→ Nechat se ovlivnit špatnými lidmi.

(10) 개와 친하면 옷에 흠칠만 한다. *Kaewa ch'inhamyön ose hūkch'ilman handa.*

Pokud se přiblížíme ke psu, otře si špínu o naše oblečení.

→ Nechat si ublížit špatným člověkem.

(11) 개에게 고기 맡긴 격이다. *Kaege kogi matkin kyōgida.*

Jako bychom svěřili psu maso.

→ Svěřit důležité věci nedůvěřivému člověku.

Ničemné a neblahé chování, i přes vřelý charakter, vyjadřuje přes pětinu frazémů. Nekončící žravost výraz (1) vnímá jako situaci nedosahující zlepšení a psí plachostí před zloději část (2) hlásí neštěstí. Nemístné a nepovolené chování či osobnost body (3), (4), (5) a (6) zintenzivňují nepřirozeným chováním či opilostí psů, znechucením nad věcmi, o které by se nepokusil ani on sám, či eventuálně bezpodmínečnou negací existence těchto čtyřnohých mazlíčků. Nevycházení mezi druhými výraz (7) přirovnává k míchání opic a psů dohromady, a nerespektování druhých formuluje frazém (8) přístupem k ostatním, kdy jsou pro nás lidé méně významnější, než samotný psí prd. Úsek (9) a (10) otravností blech a špínou na psech percipuje jako přilnavost ke špatným lidem podle nichž jednáme. Část (11) slepou důvěřivost v psa přirovnává k člověku starajícího se pouze o sebe a své zájmy.

III) Bezvýznamnost, nesmyslnost 16%

(1) 개도 사나운 개를 돌아본다. *Kaedo sanaun kaerül torabonda.*

Také psi se ohlížejí po psech divokých.

→ Být obyčejný.

(2) 개가 웃을 일이다. *Kaega usül irida.*

Psovi je to k smíchu.

→ Směšná a bezvýznamná záležitost.

(3) 개나발을⁷⁹ 분다. *Kaenabarül punda.*

Foukat do psí trumpety.

→ Říkat nesmysly.

(4) 개가 다리 들고 웃겠다. *Kaega tari tülgo utketta.*

Pes zvedne nohu a zasměje se.

→ Neobvyklá situace.

⁷⁹ *kae* je též slovo (či předpona) značící hanlivé oslovení a *nap'al* je polnice; lesní roh: staromódní dechový nástroj s dlouhým, tenkým horním tělem a rozšířeným spodním koncem. *Slovník Hanja Naver* [Neibō Hanjasajōn]. Sōul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-07]

(5) 개꿈이다. *Kaekkumida*.

Psí sen.

→ Absurdní situace.

(6) 개 이가 상아 될까? *Kae iga sanga toelkka?*

Stane se ze psího zubu slonovina?

→ Nastání absurdní situace.

(7) 개발에 주석 편자다. *Kaebare chusök p'yönjada*.

Podkovy na psích tlapách.

→ Konání zbytečného činu.

(8) 개가 그림 떡 바라보듯 한다. *Kaega kŭrim ttök parabodŭt handa*.

Vypadá jako pes zírající na obrázek rýžového koláčku.

→ Snažit se dosáhnout nemožného.

Nicotnost a nesmyslnost je skupina atributů velikostně umístěna ve třetí kategorii. Body (1) a (2) nevidí ve smíchu psa a psů divokých nic zvláštního. Absurditu a nesmysl charakterizuje úsek (3), (4), (5) a (6) popisem bizarních jevů, kupříkladu smíchu při čůrání či změny zubů psů na slonovinu. Část (7) a (8) líčí pohnutky osob ke splnění dosažitelných cílů, přes připevnění podkov k tlapě psů, popřípadě slintáním psa nad obrázkem rýžového koláčku, jehož se nikdy nedočká.

IV) Plachost, depresivnost 12%

(1) 개가 제 방귀에 놀란다. *Kaega che panggwie nollanda*.

Pes se lekne svého prdu.

→ Bát se maličností.

(2) 개도 사나운 개는 피해 간다. *Kaedo sanaun kaenŭn p'ihae kanda*.

I pes se vyhýbá psu divokému.

→ Bát se temperamentních lidí a vyhýbat se jim.

(3) 개밥에 도토리다. *Kaebabe tot'orida*.

Žaludy v jídle pro psy.

→ Osamělý život.

(4) 개가 마루 밑을 파면 흥년 든다. *Kaega maru mit'ül p'amyön hyungnyön tŭnda*.

Pes lízající suché kosti.

→ Nemít co k snědku.

(5) 개가 땅을 파면 바깥주인이 죽는다. *Kaega ttangül p'amyön pakkatchuini chungnūnda.*

Pokud pes hrabe zem, jeho majitel zemře.

→ Úmrtí.

(6) 개가 문 앞 흙을 파면 불길하다. *Kaega mun ap hūlgül p'amyön pulgirhada.*

Je neštěstí, když se přes hrabe v zemi před hlavními dveřmi domu.

→ Smrt majitele či nadřazené osoby.

Strašpytelství a hrůzu frazeologismy přes postavu psa opisují různými způsoby, od leknutí vlastních větrů, či vyhýbáním silnějších jedinců, jako je tomu u části (1) a (2). Depresivní okolnosti života značí zbývající úsek, ve kterém bod (3) osamělost vidí v žaludech, o které nestojí ani pes a část (4) líčí hladomor suchou kostí psa. Skonání blízkých úsek (5) a (6) zakládá na pověře, kdy kopání psa symbolizovalo smrt majitele a pes doslova „připravoval místo posledního odpočinku“ pro svého pána.

V) Zodpovědnost, pracovitost 14%

(1) 개도 뒤 본 자리는 닦는다. *Kaedo twi pon charinūn tōmnūnda.*

I pes si za sebou uklidí.

→ Náprava vlastních chyb.

(2) 개를 뼈다귀로 때리면 먹으라고 주는 줄 안다. *Kaerül ppyōdagwiro ttaerimyōn mōkūrāgo chunūn chul anda.*

Pokud praštíte psa kostí, myslí si, že je pro něj k jídlu.

→ Nést zodpovědnost za své činy.

(3) 개와 여자는 맞아야 길이 든다. *Kaewa yōjanūn majaya kiri tūnda.*

Psi a ženy musí být bití, aby se drželi cesty.

→ Napravit špatné chování.

(4) 개도 제 밥그릇을 차면 문다. *Kaedo che papkūrūsül ch'amyōn munda*

Také psi koušou, když mu kopnou do talíře.

→ Postavit se za svá práva.

(5) 개밥통에 진주다. *Kaebapt'onge chinjuda.*

Perly v misce psa.

→ Nevyužití plného potenciálu.

(6) 개도 부지런해야 더운 똥 얻어먹는다. *Kaedo pujirõnhaeya tõun ttong õdõmõngnõnda.*

Pes musí být pilný, aby se mu dostalo horkého hovínka.

→ Bez práce nejsou koláče.

(7) 개똥밭에서 인물 난다. *Kaettongbat'esõ inmul nanda.*

Člověk vzlétá z pole plné výkalů psů.

→ Vzejít z ničeho a uspět.

Přebírání zodpovědnosti nad svými chybami a činy charakterizuje úsek frazémů (1), (2) a (3), a to prostým popisem úklidu, či groteskním přirovnáním mlácení žen a psů pro zavedení disciplíny. V části (4) se ovšem za svá práva pes postaví, a to konkrétně bráněním potravy. Mimo odpovědnosti úsek (5), (6) a (7) vnímá psa za pracovitého, který pro úspěch nepotřebuje nutně perel v misce, nýbrž mimo nich se mu při pracovitosti dostane horkého hovínka, vnímaných jako odměn. Naopak oprostění od kopce výkalů metaforicky značí chudého člověka, který se stal silným a úspěšným jedincem.

VI) Ignorantství, lenost 6%

(1) 쥐는 개가 잡고, 먹기는 고양이 먹는다. *Chwinõn kaega chapko, mõkkinõn koyangiga mõngnõnda.*

Pes chytne myš a tu sní kočka.

→ Nechat si odcizit práci. / Plagiátorství.

(2) 개 눈에는 도둑만 보이고, 부처 눈에는 부처만 보인다. *Kae nunenõn todungman poigo, puch'õ nunenõn puch'õman poinda.*

Pes vidí pouze zloděje, a Buddha vidí pouze Buddhu.

→ Starat se pouze o své vlastní zájmy.

(3) 풍년 개 팔자다. *P'ungnyõn kae p'alchada.*

Osud psa v roku dobré úrody.

→ Líný člověk užívající si života.

I přes věrnou a aktivní povahu čtyřnohých mazlíčků se, jak je již patrné, najdou přísloví, která ukazují na vlastnosti opačné, a to lenivost a omezenost. V prvotním frazému se nejedná přímo o vinu psa, který vykoná všechnu práci, ale kočka. Poukazuje tak na odcizení tvrdé práce lidí nesprávným člověkem, který odměnu dostane za nás. Lze říci, že je to osoba bezohledná, starající se jen o vlastní prospěch, jako u výrazu (2). V části (3) se v období hojnosti nepovažuje člověkem pes za cenného, a tak jej pro blahobyt neváhá prodat.

VII) Podobnost 4%

(1) 개는 개끼리 모인다. *Kaenŭn kaekkiri moinda.*

Psi se sejdou se psy.

→ Spřátelení lidí, kteří jsou ve stejných trablích.

(2) 개는 안주인을 닮는다. *Kaenŭn anjuinŭl tamnŭnda.*

Pes se podobá páníčkovi.

→ Podobat se nadřízenému.

Pouze dva frazémy značí podobu mezi druhými, oba odlišným způsobem. Jestliže se nacházíme ve shodných potížích s dalšími lidmi, říká se, že jsme jako psi na hromadě a naše společné problémy nás pojí dohromady. Naopak pokud se chováním začneme přibližovat charakteru vedoucích na pracovišti, povahou se neblížíme dalšímu psu, ale svému páníčkovi.

3.5. Tygr

3.5.1. Kulturní kontext

Název jediné šelmy na tomto seznamu překládáme do korejského jazyka jako *horangi* či *põm*. Slova tvoří společný čínský znak handža, za jehož dvojnásobným významem lze nalézt tygra, ovšem taktéž statečnost.⁸⁰ S méně častým *põm* se dnes převážně setkáme mimořádně ve frazeologismech a mimo jiné tvoří součást některých osobních jmen, kupříkladu mužské jméno *Yoon-Ho*.

Korejský poloostrov pokrývají ze 70 % hory, které byly domovem tygrů, a proto se jim také se říkalo „země tygrů“. Tato myšlenka je také vidět ve skutečnosti, že se tygrům přezdívá *San'gun*, *San'gunja*, *Sallyõng*, *Sanshillyõng* či *Sanjungyõngung*.⁸¹ Jinými slovy, vrcholy se v tradiční víře uctívaly společně s tygry, jelikož žili přímo v jejich jádru. Horský bůh je tak vyjádřen taktéž v podobě tygr.

V korejských pověstech je prezentován jako škodlivé a zákeřné zvíře. Mimo to figuruje taktéž jako varovné a neblahé znamení ohlašující smrt a zánik. Pro svou hrozivou a silnou image se zabítí tygra pojí se statečností a hrdinstvím, jakožto je vyobrazeno v legendě o shromáždění mladých *sillských* vojevůdců, kdy *Al-čchon* popadl tygra za ocas a silou jím tloukl o skálu.⁸² Vnímání tygrů jako nezkrotitelných šelem ilustruje taktéž jeden z nejstarších mytologických příběhů, kterým je mýtus o *Tangunovi*. Zde se tygr a medvědice zoufale chtějí stát lidmi, a pro vyplnění tohoto přání musí žít po sta dní v jeskyni a živit se pouze pelyňkem a česnekem. Tygr ovšem nezvládne odolat své přirozeně divoké povaze, a tak z jeskyně nakonec vyběhne a šelmou zůstane.⁸³

I přestože byl nejobávanější šelmou, se kterou lidé mohli setkat v horách nebo v okolních vesnicích, existují také příběhy podrývající charakter tygra. Říká se, že jednoho chladného zimního dne tygr chytil králíčka a chystal se jej sežrat. Bystrý králík mu pověděl o místě, kde najde hodně k jídlu k snědku, a pokud ho nesežere, na místo jej zavede. Pošetilý a chamtivý tygr následuje králíka k řece, kde plave nespočet ryb. Tygr si ovšem při čekání na ryby namočil ocas do vody, aniž by věděl, že voda začíná mrznout. Ocas postupně těžkne, a nakonec ve vodě zamrzne. Hloupý tygr se tak dostane do pastí a králík uteče do bezpečí.

⁸⁰ *põm* 虎 *ho*. *Slovník Hanja Naver* [Neibõ Hanjasajõn]. Sõul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-08]

⁸¹ „*Sanshinshinang*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajõn]. Sõngnam: Academy of Korean Studies, 2023. [cit. 2023-04-08]

⁸² WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1 st. 159

⁸³ „*Horangi*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajõn]. Sõngnam: Academy of Korean Studies, 2021. [cit. 2023-04-08]

Výčet těchto negativních vlastností během staletí podporuje předpoklad nálezu stejně znějících atributů i ve vybraných frazémeh v následující části.

3.5.2. Analýza frazeologických jednotek

(I) Moc, ctnost, kompetentnost 24%

(1) 상처 입은 호랑이가 더 무섭다. *Sangch'ŏ ibŭn horangiga tŏ musŏpta.*

Zraněný tygr je děsivější.

→ Houževnatý člověk je schopen pomsty.

(2) 계집은 젊어서는 여우가 되고, 늙어서는 호랑이가 된다. *Kyejibŭn chŏlmŏsŏnŭn yŏuga toego, nŭlgŏsŏnŭn horangiga toenda.*

Dívka je za mlada liškou a ve stáří se stává tygrem.

→ Převzetí kontroly.

(3) 산이 깊어야 범도 있다. *Sani kip'ŏya pŏmdo itta.*

Hory musí být hluboké, aby tam žil i tygr.

→ Lidé následují pouze člověka mající velkou ctnost.

(4) 범 없는 산에서는 토끼가 왕 노릇한다. *Pŏm ŏmnŭn sanesŏnŭn t'okkiga wang norŭt'anda.*

Na hoře bez tygra se králík chová jako král.

→ Na místě bez výjimečného člověka nastává vzestup toho bezvýznamného.

(5) 범이 세 마리면 표범도 있다. *Pŏmi se marimyŏn p'yobŏmdo itta.*

Pokud jsou zde tři tygři, je zde také leopard.

→ Mezi mnohými se najdou i ti výjimeční.

(6) 범새끼에도 개새끼가 있다. *Pŏmsaekkiedo kaesaekkiga itta.*

I mezi tygřími mláďaty se najde štěně.

→ I výjimečným rodičům se může narodit hloupé dítě.

(7) 호랑이도 새끼가 열이면 스라소니가 있다. *Horangido saekkiga yŏrimyŏn sŭrasoniga itta.*

Když má tygr deset mláďat, má i jednoho rysa.

→ Mezi mnoha narozenými dětmi se najde i to neschopné.

(8) 범과 용이 싸운다. *Pŏmgwa yongi ssaunda.*

Tygr a drak spolu zápasí.

→ Je těžké předvídat výsledek boje mezi silnými jedinci.

(9) 걸은 범이고, 속은 양이다. *Köt'ün pömigo, sokün yangida.*

Navenek působí jako tygr, uvnitř je ovčí.

→ Na první pohled děsivý člověk má ve skutečnosti dobré srdce.

(10) 호랑이 잡는 포수 따로 있고, 꿩 잡는 포수 따로 있다. *Horangi chamnün p'osu ttaro itko, kkwōng chamnün p'osu ttaro itta.*

Vedle lovců tygrů jsou také lovci bažantů.

→ Každý se učí jiným tempem.

(11) 범새끼는 산에서 커야 하고, 사람새끼는 글방에서 커야 한다. *Pömsaekkinün sanesö k'öya hago, saramsaekkinün külbangesö k'öya handa.*

Tygrí mládě musí vyrůstat v horách, a dítě musí vyrůstat ve škole.

→ Každý se může stát velkým, pokud v mládí pilně studuje.

(12) 군자는 입을 아끼고, 범은 발톱을 아긴다. *Kunjashwetjol nün ibül akkigo, pömün palt'obül akkinda.*

Ctihodný muž si váží svých úst a tygr svých drápů.

→ Cenit si a opatrovat cenné věci.

Mezi nejčastější atributy se v případě frazémů zahrnující postavu tygra zařadila ctnost, mocnost a všechny výrazy značící jakoukoliv mírou schopnosti osoby, od výjimečných až po nezpůsobilých. Prvně zařazena fráze líčí tygra jako neodbytné zvíře, které se po poranění nevzdává, nýbrž naopak jej motivuje ke mstě. V části (2) a (3) se díky letem zkušeností jeví jako kompetentní vůdce, který přebírá kontrolu nad situací a vede dav. Pokud se ovšem nalezne místo bez tygra silného, jako je tomu v bodě (4), nastane vláda zvířete slabého a neschopného, v tomto případě králíka. Oproti tomu se v porovnání s leopardem v bodě (5) vnímá jeho charakter opačným způsobem, a to jako nevýjimečný. Obdobným způsobem pracují s tímto schématem frazémy označeny (6) a (7), ve kterých vedle tygrích mláďat staví štěně a rysa, kteří se tygrů v jeho velikosti nevyrovnají. Zvíře, tedy mýtické stvoření, které se kromě leoparda vyrovnává majestátnosti kočkovité šelmy je podle frazému (8) drak. Pokud se tato stvoření proti sobě postaví, má se za nelehké uhádnout výsledek jejich zápolení. Jestliže osoba za svou úděsnou přetvářkou skrývá vřelou duši, podle části (9) se ji přezdívá tygr s duší ovce. Další dva frazémy upozorňují na trpělivost nutnou pro rozvoj dovedností, které se kupříkladu u lovců tygrů dostavilo obdivuhodné výše. Závěrečná část klade důraz na vážení si toho, co jsme získali a co máme, jako si je tygr vědom hodnoty drápů na jeho tlapě.

(II) Odvážnost, ctižádost 20%

(1) 범이 무서우면 산에 못 간다. *Pömi musöumyöñ sane mot kanda.*

Nemůžeš do hor, pokud se bojíš tygra.

→ Čelit svému strachu.

(2) 비호⁸⁴ 같다. *Piho katta.*

Být jako létající tygr.

→ Být rychlý a statečný.

(3) 호랑이 타고 산천 유람하겠다. *Horangi t'ago sanch'ön yuramhagetta.*

Putovat horami a potoky na hřbetu tygru.

→ Snaha dosáhnout něčeho nemožného.

(4) 사나운 범은 뿔이 없다. *Sanaun pömün ppuri öpta.*

Divoký tygr nemá rohy.

→ Není možné mít všechno.

(5) 산 호랑이 눈썹도 구한다. *San horangi nunssöpto kuhanda.*

Získat také obočí tygra.

→ Nezbylo nic, po čem bychom měli toužit.

(6) 겁 없는 놈이 범도 잡는다. *Köp ömnün nomi pömdo chamnūnda.*

Člověk beze strachu dokáže ulovit i tygra.

→ Jen nebojácný člověk se dočká úspěchu.

(7) 강 건너간 범이다. *Kang könnögan pömida.*

Tygr, který překročil řeku.

→ Vše vychází podle plánu.

(8) 범 잡으려다가 토끼도 못 잡는다. *Pöm chabüryödaga t'okkido mot chamnūnda.*

Snažit se chytit tygra i přesto, že nemůžeme chytit ani králíka.

→ Začít s velkou nadějí a přesto neuspět.

(9) 범 잡고 꼬리 차지한다. *Pöm chapko kkori ch'ajihanda.*

Chytat tygra a dostat ocas.

⁸⁴ *pi* 飛 *narül*, *ho* 虎 *horangi*. *Slovník Hanja Naver* [Neibö Hanjasajön]. Söul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-08]

→ Navzdory velkým ambicím dokázat pouze malých věcí.

(10) 해변 강아지는 범 무서운 줄 모른다. *Haebuyŏn kangajinŭn pŏm musŏun chul morŭnda.*

Štěně vyrůstající na pláži nezná děsivého tygra.

→ Lidé bez rozumu neváhají řešit situaci, které by se vyhnuli i ti nejmoudřejší.

Ambicióznost a odvážnost značí celková pětina frazeologismů, která se odráží na percepci tygra založenou na dravosti a nebezpečnosti. Při střetnutí je tedy nutné statečnosti, jako to potvrzuje úsek (1), kdy se musíme postavit se strachu, abychom se podívali do hor. Avšak pokud osobu přímo tygrem nazveme, děláme tak za záminkou uznání její nebojácnosti. Zkrocení tygra se má za nepředstavitelnou situaci, a stejně tak je tomu u bodu (3), kde se jízda na jeho hřbetu rovná dosažení nemožného. Touhu získání všeho hodnotí frazémy (4) a (5) odlišně. První líčí absenci rohů u tygrů jako neuskutečnitelné nabytí veškerých věcí na zemi. Naopak v druhém osoba po obdržení tygrova obočí dosáhla všeho, čeho bylo možno. Úspěchu se též dočkáme po zdařilém ulovení této šelmy, a to pomocí zbavení strachu, jako je tomu u části (6). Výraz (7) pracuje s řekou, jakožto přírodním živlem, proti kterému nic nezmůže jakákoliv šelma. Pokud ji tedy beze strachu překročí i strašidelný tygr, není se čeho obávat a situaci považujeme za úspěšně splněnou. Oproti tomu následující dva frazémy značí neúspěch, který zavinila přílišná ambice způsobená touhou po vlastnění tygra. Závěrečný úsek poukazuje na nevědomé a nerozumné lidi vrhající se na situace, o kterých nic nevědí. Takový přístup se jeví bláhově, tak jako tomu u štěněte, které neví o nebezpečí tygra.

(III) Vyloučení, nepochopení, bezradnost, bezmoc 16%

(1) 범도 채 숲을 떠나면 두리번거린다. *Pŏmdo che sup'ŭl ttŏnamyŏn turibŏn'gŏrinda.*

Také tygr se rozhlíží kolem sebe, když opustí svůj les.

→ Každý nový obyvatel cizí země zažívá trable do doby navyknutí.

(2) 범이 이가 빠지면 토끼도 깔본다. *Pŏmi iga ppajimyŏn t'okkido kkalbonda.*

I králík opovrhuje tygrem, který ztratil své zuby.

→ Společnost opovrhující starými lidmi.

(3) 범은 그려도 뼈는 그리기 어렵고, 사람은 사귀어도 마음은 알기 어렵다. *Pŏmŭn kŭryŏdo ppyŏnŭn kŭrigi ōryŏpko, saramŭn sagwiŏdo maŭmŭn algi ōryŏpta.*

Je těžké nakreslit tygra, natož jeho kosti. Stejně tak je těžké vědět to, co si myslí druhý člověk.

→ I když víme, jak kdo vypadá zvenčí, není možné mu vidět do mysli.

(4) 산보다 범이 더 크다. *Sanboda pŏmi tŏ k'ŭda.*

Tygr je větší než hora.

→ Nedává to smysl.

(5) 죽은 범의 고기는 여우도 먹는다. *Chukūn pōmūi koginūn yōudo mōngnūnda.*

I lišky sní maso mrtvých tygrů.

→ Nikdo se nebojí krutého člověka po jeho úpadku.

(6) 갯벌에⁸⁵ 빠진 호랑이 으르렁대듯 한다. *Kaetpōre ppajin horangi ūrūrōngdaedūt handa.*

Řve jako tygr uvízlý ve Wattovém pobřeží.

→ Není člověka, který by se bál padlého mocného muže.

(7) 이를 없고, 발톱 없는 호랑이다. *Irūl ōpko, palt'op ōmnūn horangida.*

Tygr bez drápů a bez zubů.

→ Hrdý mocný člověk upadl do naprostého konce.

(8) 앞문에는 범이요, 뒷문에는 늑대다. *Ammunenūn pōmiyo, twinmunenūn nūktaeda.*

Tygr u předních dveří, vlk u zadních dveří.

→ Být obklíčen. / Neumožnění změnit situaci.

Opuštění svého rodiště či ztrátou zubů se bezbranný stav tygra přikládá k odcizení a opovržení od všech, kteří se jej dříve báli, jako je tomu u frazeologismů (1) a (2). Zmatek lze cítit i při pokusu kresby této šelmy, natož vykreslení jejích kostí. Takto přirovnává bod (3) neznalost myšlenek protější osoby. Obdobného zmatení se řídí frazém (4), který popisuje velikost tygra jako větší, než jsou hory. Taková změna i přes mohutnost těla šelmy nenastane, a proto lze frazém přirovnat k nepochopitelnému dění. Výrazy (5), (6) a (7) vystihují odlišným způsobem pád mocných lidí. První líčí lišku bez obav pochutnávající si na masu tygra, který již nepředstavuje pro nikoho hrozbu, a tak není nutné strachu. Naopak v části (6) tygr sám nic nezmůže vůči přírodním živlům, a jeho uvěznění se jeví jako bezpečí pro ostatní. Mimo uvěznění se šelma stává bezmocnou při ztrátě svých drápů, nutných k lovení kořisti, jako je tomu u frazému (7). Část (8) popisuje bezradnou osobu, kterou se stáváme při obklíčení tygra a taktéž vlka.

(IV) Hrůznost, krutost, nebezpečnost 16%

(1) 호랑이도 보기 전에 똥부터 썬다. *Horangido pogi chōne ttongbut'ō ssanda.*

Pustí si do kalhot dříve, než uvidí tygra.

⁸⁵ *Kaetpōl* je wattové pobřeží, jedná se o druh rozlehlé pobřežní písčité a bahnitě mělčiny. *Anglický slovník Naver [Neibō yōngōsajōn]*. Sōul: Naver Corporation, 1999. [cit. 2023-04-08]

→ Děsivá situace či člověk.

(2) 용 꼬리에 범 앓은 것 같다. *Yong kkorie pŏm anjŭn kŏt katta.*

Vypadá jako tygr sedící na ocasu draka.

→ Velmi nebezpečný jev či riskantní situace.

(3) 범과 이리의 마음이다. *Pŏmgwa iriŭi maŭmida.*

Srdce tygra a vlka.

→ Muž s krutým srdcem.

(4) 범한테 쫓긴 놈 같다. *Pŏmhant'e tchotkin nom katta.*

Jako by muže pronásledoval tygr.

→ Neustále vyděšený a bojácny člověk.

(5) 귀신을 피하니까 범을 만난다. *Kwishinŭl p'ihanikka pŏmŭl mannanda.*

Protože se vyhýbá duchům, potká tygra.

→ Při snaze vyhnout se něčemu hroznému naopak potkáme věc mnohem děsivější.

(6) 재미나는 골에 범 나온다. *Chaeminanŭn kore pŏm naonda.*

V údolí zábavy se objeví tygr.

→ Po smíchu přichází pláč.

(7) 자는 범은 깨우지 말랬다. *Chanŭn pŏmŭn kkaeujji mallaetta.*

Nebud' spícího tygra.

→ Nedělejme nic na první pohled nebezpečného.

(8) 악박골 호랑이 선불 맞은⁸⁶ 소리를 한다. *Akpakkol horangi sŏnbul majŭn sorirŭl handa.*

Zvuk z údolí Angbak tygra, který byl zasažen.

→ Děsivý zvuk, který nemá obdoby.

Nebezpečí a deskripci strašlivé situace dosáhneme zmíněním výrazu (1), kde se před okolnostmi pokaká i samotná hrůzostrašná šelma. Avšak zintenzivnění riskantnosti vidíme v části (2), kde tygr posedává na ocasu draka, stejně děsivého jako je on sám. Vedle těchto zvířetnickových tvorů líčí frazém (3) též nebezpečného vlka, který má údajně společně s tygrem kruté srdce. Bojácnost osoby (4) přirovnává k neustávající iluzi o svém pronásledování tygrem. K setkání s šelmou nicméně dochází při aktivním vyhýbání se duchům v úseku (5), zde

⁸⁶ *Taehakchŏnŏl. *Ihned poznat náš jazyk [Urimal paro algi.]* Sŏul: Taehakchŏnŏl, 2010. [cit. 2023-04-08]

strašidlo figuruje jako zjevení příjemnější a bezpečnější. V případě páchání špatných věcí jen pro holé pobavení se později dostaví pláč a potíže, ty u části (6) značí příchod tygra. Stejně tak nás frazém (7) varuje před riskem, a to buzením spící šelmy. Ta by v případě zasažení kulkou vydala děsivý zvuk rozléhající se po celém údolí. Poslední část vnímá řev tygra jako zvuk nemající obdoby.

(V) Pokání, slitování 8%

(1) 범이 사나워도 제 새끼는 잡아먹지 않는다. *Põmi sanawõdo che saekkinũn chabamõkchi annũnda.*

Přestože je tygr dravý, své děti nesežere.

→ I ten nejkrutější mívá slabost pro své děti.

(2) 호랑이도 제 새끼는 안 잡아먹는다. *Horangido che saekkinũn an chabamõngnũnda.*

Ani tygr nesežere svá mláďata.

→ Též krutý člověk miluje své děti.

(3) 사납기는 새끼 가진 범이다. *Sanapkinũn saekki kajin põmida.*

Nebezpečná je tygřice s mláďaty.

→ Mateřská láska je silná.

(4) 사나운 범도 과부 외아들이라고 하면 물고 가던 아이를 놓고 간다. *Sanaun põmdo kwabu oeadũrirago hamyõn mulgo kadõn airũl nok'o kanda.*

I zuřivý tygr pustí dítě, když řekne, že je jediný syna vdovy.

→ I mezi tyrany se najde člověk se soucitem.

Překvapivě se prý tygr přes svou dravou povahu dokáže nad jedinci slitovat, a to nejčastěji v případě svých vlastních mláďat. S motivem takto pracují první dva frazémy, které i toho nejkrutějšího člověka označují za osobu překypující slabostí pro své děti. Podobně rodičovství tygra vnímá výraz (3), který vyzdvihuje mateřský pud matek, ochotných chránit své mladé. Soucitu se dočká v závěrečné části jediný syn vdovy, čili hlava rodiny, kterého se slituje nejeden krutovládce.

(VI) Zrádnost, provinilost 8%

(1) 고기 주다가 범에게 물린다. *Kogi chudaga põmege mullinda.*

Při krmení tygra masem jím byl pokousán.

→ Zatímco se snažíme pomoci druhému, ten naopak ublíží nám.

(2) 호랑이새끼는 키워 줘도 사람을 문다. *Horangisaekkinũn k'iwõ chwõdo saramũl munda.*

Nehledě na to, jak dobře tygří mládě vychováte, lidi nakonec kousne.

→ Povaha jedince bude nakonec odhalena.

(3) 수렁에 빠진 호랑이 으르렁거리듯 한다. *Surōnge ppajin horangi ūrūrōnggōridūt handa.*

Řve jako tygr uvízlý v bahně.

→ Nelze uniknout spravedlnosti.

(4) 범도 쏘아죽이고 나면 불쌍하다. *Pōmdo ssoajugigo namyōn pulssanghada.*

I tygra je vám líto, když ho zastřelíte.

→ Činit pokání po chybování.

Zřejmě pro svůj zvířecí pud se mezi frazeologismy nachází atributy zrádnosti a vinny. I přestože se rozhodneme dravou šelmu nakrmit, místo vděku se dočkáme ublížení. Takovouto alegorii zaměřenu na pomoci druhých nalezneme v úseku (1) a (2). Kde nám přes laskavost buď ublíží, či se naopak jeho zrádná osobnost odkryje. Odhalení se týká též bodu (3), kdy se tygr neubrání přírodním živlům, a je nakonec chycen. Avšak i přes možné chycení šelmy a jejího následného úmrtí nenastává vždy radost, nýbrž zpytování svědomí.

(VII) Nenasytnost, lakomost 6%

(1) 범에게 고기를 구걸하는 격이다. *Pōmege kogirŭl kugōrhanŭn kyōgida.*

Jako bys prosil tygra o maso.

→ Od hamižného a lakomého nic nedostaneš.

(2) 굶주린 범이 원님을 안다더냐? *Kumchurin pōmi wōnnimŭl andadōnya?*

Objal by Vás hladovějící tygr?

→ Hladoví jsou bez mravů.

(3) 호랑이 턱에 붙은 고기도 떼어먹겠다. *Horangi t'ōge put'ŭn kogido tteōmōkketta.*

Sežere i maso z tygří čelisti.

→ Pro peníze je schopen udělat vše.

Mezi málo četné atributy tygrů řadíme lakomost a nenasytnost. Každý ze tří frazémů líčí lakotu odlišně. Část první ukazuje na marný pokus o prošení masa od tygra. Od kterého, stejně jako od člověka nerad se dělicího o své věci, nelze přepokládat jakéhokoliv daru. Frazém (2) naráží na ztrátu mravů, jehož lze dosáhnout při dlouhodobém hladovění. Třetí k zesměšnění skrbíků vystihuje charakter osoby snědením veškerého masa na šelmě, včetně čelisti, která bývá běžně nedotčena.

(VIII) Jiné 2%

(1) 범이 담배 먹던 시절이다. *Pŏmi tambae mŏktŏn shijŏrida.*

Kdysi dávno, kdy tygři kouřili.

→ Za dávných časů...

Kdysi dávno, kdy tygři kouřili. považujeme za ekvivalent k českému *Bylo, nebylo....*

Z daných frazémů se tak nejedná přímo o frazém přirovnávající se k situacím či lidí, ovšem k uvození pohádek.

3.6. Vepř

3.6.1. Kulturní kontext

Vepř, korejsky *ch'uk* či *twaeji*, byl od pradávna považován za posvátné zvíře a mimo jídla figuroval jako oběť bohům, a to ve víře získání bohatství a štěstí.⁸⁷ Zvyk konkrétně započal v dynastii *Goguryeo*, kdy vepř vystupoval jako prostředník pro interpretaci poselství bohů a dodnes je stálíci na oltáři obřadů.

Mimo štěstí a bohatství se spojovalo s plodností, prosperitou a nadějí. Korejci přezdívali narozenému synu v rodině, které se nedařilo počít děti, prase, což přeneseně znamenalo „uzlíček štěstí“. Sekce krále *Sansanga* v kronice *Samguksagi* zaznamenává, že se ve snu bezdětného krále objevilo prase a vybralo si jeho královnu. Poté, co se tak král pomodlil k bohům hor a vod, dostalo se mu od nebeského boha proroctví. To zvěstovalo nalezení dámy, která mu porodí syna. O několik let později, při provádění dalšího rituálu pro nebeského boha, obřadní prase uteklo. Král prase pronásledoval, a to až do domu mladé a půvabné dívky. Setkání skončilo v početí a za devět měsíců se králi narodil potomek, který se později sám stal králem, jménem *Dongcheonem*.⁸⁸

O prasatech koluje také mnoho pranostik zaměřující se na těhotenství. Říká se, že když těhotná žena sní vepřové maso, bude mít její dítě drsnou kůži, a pokud matka po porodu uvaří vepřové nožky a sní je, v prsu se začne tvořit spousta mléka.⁸⁹

I přes tyto pozitiva si prase Korejci vybaví jako zvíře chamtivé, špinavé, líné a pomalé, díky čemuž je jeho koncept rozporuplný a dvojznačný.

3.6.2. Analýza frazeologických jednotek

I) Zámožnost, bohatství, požehnání 24%

(1) 꿈에 돼지를 보면 재수가 있다. *Kkume twaejirŭl pomyŏn chaesuga itta*

Snít o praseti přináší štěstí.

→ Stát se bohatým.

(2) 돼지띠는 잘 산다. *Twaejittinŭn chal sanda.*

Lidem narozeným v roku prasete se žije dobře.

⁸⁷ WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1 st. 125

⁸⁸ „Pig“. *National Folk Museum of Korea*. Seoul: Ministry of Culture, Sports and Tourism, 2021. [cit. 2023-04-11]

⁸⁹ „Twaeji.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-04-11]

→ Vést šťastný a bohatý život.

(3) 돼지 코는 잘 산다. *Twaeji k'onŭn chal sanda.*

Prasečím rypákům se žije dobře.

→ Žít dobrý život.

(4) 죽은 석승어보다 산 돼지가 낫다. *Chukŭn sŏksungŏboda san twaejiga natta.*

Živé prase je lepší než mrtvá ryba.

→ Vážit si života.

(5) 돼지띠는 식복이 있다. *Twaejittinŭn shikpogi itta.*

Člověk ve znamení prasete má štěstí na hodně jídla.

→ Mít štěstí a být bohatý.

(6) 돼지꿈을 꾸었다. *Twaejikkumŭl kkuŏtta.*

Sníl jsem o praseti.

→ Symbol štěstí.

(7) 돼지가 암수 짝을 맞춰 새끼를 낳으면 재운이 있다. *Twaejiga amsu tchakŭl match'wŏ saekkirŭl naŭmyŏn chaeuni itta.*

Pokud prase porodí selata v páru samic a samců, máme štěstí.

→ Šťastné znamení.

(8) 돼지고기를 먹은 꿈을 꾸면 다음날 큰 상賞을 받는다. *Twaejigogirŭl mŏkŭn kkumŭl kkumyŏn taŭmnal k'ŭn sangdwet'ŭl pannŭnda.*

Pokud sníme o jezení vepřového masa, další den se dočkáme odměny.

→ Mít štěstí.

(9) 두부하는 날이 돼지 생일날이다. *Tubuhanŭn nari twaeji saengillarida.*

Den děláni tofu jsou narozeninami prasete.

→ Být požehnan velkým množstvím jídlem.

(10) 돼지가 굴뚝 부근을 파면 먹을 것이 생긴다. *Twaejiga kulttuk pugŭnŭl p'amyŏn mŏkŭl kŏshi saengginda.*

Když prasata ryjí kolem komína, dostanou najíst.

→ Požehnání k jídlu.

(11) 돼지같이 먹고 소같이 일한다. *Twaejigach'i mŏkko sogach'i irhanda*

Jíst jako prase a pracovat jako kráva.

→ Hodně jíst a tvrdě pracovat.

(12) 돼지 값은 칠 폰인테, 나무 값은 서 돈이다. *Twaeji kapsŭn ch'il p'uninde, namu kapsŭn sŏ tonida.*

Cena prasete je sedm halěrů a cena stromu jsou tři stříbrné.

→ Zakoupit věc za značně levnější cenu, než je její skutečná hodnota.

Zde jedna čtvrtina veškerých frazémů zmiňující prasata symbolizuje atributy bohatství. Bohatým se máme stát při pouhém snění o vepřích (1), či narození v roku prasete (2). Vést dobrý život se přirovnává k rypákům (3) a vážít si života smíme při vlastnění živého prasete (4). Části (5), (6), (7) a (8) odkazují na štěstí, které se dostaví opět sněním o prasatech, narozením v roku prasete či eventuálně narozením selat. Požehnání k plnému břichu jídla se nám dostane v dni dělání tofu, který se považuje za narozeniny prasete (9) anebo při rytí prasat u komína (10). Při hltání jídla se naše stolní etika srovná se stravovacími návyky prasat, jako je tomu v části (11). V posledním frazému (12) se podcenění ceny vepře označuje ze strany kupce za dobrý obchod, a to pro jeho reálnou hodnotu.

II) Škodolibost, děsivost, nevhlednost 20%

(1) 돼지는 목청 때문에 백장 신명을 돈운다. *Twaejinŭn mokch'ŏng ttaemune paekchang shinmyŏngŭl todunda.*

Řezník se těší dobré nálady díky prasečímu skřeku.

→ Užívat si neštěstí druhých.

(2) 돼지 왼발톱이다. *Twaeji oenbalt'obida.*

Levé kopyto prasete.

→ Jednat se špatným úmyslem.

(3) 돼지는 물 끓는 날이 죽는 날이다. *Twaejinŭn mul kkŭllŭn nari chungnŭn narida.*

Pro prase je dnem smrti den, kdy se vaří voda.

→ Zlé znamení či špatná okolnost.

(4) 돼지는 살찌는 것을 두려워한다. *Twaejinŭn saltchinŭn kŏsŭl turyŏwŏhanda.*

Prasata se bojí ztloustnout.

→ Zlé znamení.

(5) 돼지 먹따는 소리를 한다. *Twaeji myŏkttanŭn sorirŭl handa.*

Prase vydává skřípavý zvuk.

→ Nepříjemný zvuk.

(6) 돼지 불알 까는 소리를 한다. *Twaeji pural kkanŭn sorirŭl handa.*

Vydat zvuk jako prase, kterému odstraňují varlata.

→ Děsivý zvuk.

(7) 돼지 오줌통 같다. *Twaeji ojunt'ong katta.*

Jako by to byla prasečí moč.

→ Ošklivý člověk.

(8) 업혀 가는 돼지 눈. *Ŏp'yŏ kanŭn twaeji nun.*

Oči prasete, které se nese.

→ Směšné přirovnání očí opilců.

(9) 돼지 목에 진주목걸이다. *Twaeji moge chinjumokkŏrida.*

Je to perlový náhrdelník na krku prasete.

→ Nehodící se ošklivá věc.

(10) 돼지 발톱에 봉선화를 들인다. *Twaeji palt'obe pongŏnhwarŭl tŭrinda.*

Namažme balzám na prasečí nohy.

→ Nevhodný a ošklivý vkus oblékání.

Třetí skupina atributů, tvořící zlomyslnost a děsivost, se značně odráží jak ve strachu prasete, který pociťuje z porážky, tak také z kvičení prasat. Patrně tento fakt můžeme zaznamenat hned v (1) bodu, kdy se řezník raduje nad kvičením prasete, pro kterého je situace tragédií. Škodolibost a zlé jednání se odráží v následujícím frazému, kde se špatný čin přirovnává v levému kopytu prasete. (3) a (4) bod značí zlé znamení, kterým je pro prase vařící voda a tloustnutí. Kvičení prasat se nepovažuje za zvuk příjemný na uši, a proto se, podobně jako je tomu v (5) a (6) části, používá k označení jakéhokoliv děsivého zvuku. Následující (7) výraz se místo pištění prasete k přirovnání k jeho moči, které avšak neoznačuje křik, nýbrž ošklivý vzhled osoby, podobně jako bod (8) zdůrazňuje nevhodný stav opilého člověka. Nevzhlednost a nevkus se značí věnování hezkých věcí prasatům, která se má za špinavou zvěř, a to ve zbývajících dvou frazémech této části.

III) Chybovost, bezmocnost, pohoršit si 18%

(1) 누운 돼지가 앉은 돼지 흥본다. *Nuun twaejiga anjŭn twaeji hyungbonda.*

Ležící prase se směje praseti, co sedí.

→ Dojít ke špatnému úsudku.

(2) 동네 물을 동여맨 돼지가 갇힌 돼지를 걱정한다. *Tongne murŭl tongyŏmaen twaejiga kach'in twaejirŭl kŏkhŏnghanda.*

Prase svázané ve vodě se bojí o prase, které je zamčené.

→ Nezodpovědně jednat bez zvážení vlastní situace.

(3) 돼지가 언덕을 돌아가자면 발자국이 비틀어지듯이. *Twaejiga ōndōkūl toragajamyōn palchagugi pit'ūrōjidūshi.*

Jako kroutící se prasečí stopy kolem kopce.

→ Pokazít něco.

(4) 튀어났던 돼지는 또 튀어난다. *T'wiōnattōn twaejinūn tto t'wiōnanda.*

Prase, které poskočilo, skočí znovu.

→ Opakovaně chybovat.

(5) 호박 쓰고 돼지우리로 들어가는 격이다. *Hobak ssūgo twaejiuriro tūrōganūn kyōgida.*

Jako bychom nosili dýni do vepřína.

→ Dělat hlouposti.

(6) 돼지우리 터에 집을 지으면 불상사가 생긴다. *Twaejiuri t'ōe chibūl chiūmyōn pulsangsaga saengginda.*

Pokud postavíme dům na místě, kde stála ohrada prasat, stane se neštěstí.

→ Mít smůlu.

(7) 큰집 잔치에 작은집 돼지만 죽는다. *K'ūnjip chanch'ie chakūnjip twaejiman chungnūnda.*

Pouze prase z malého domu zemře na hostině pořádané domem velkým.

→ Při pomoci druhých utrpět ztráty.

(8) 비탈길에 돼지 발자국 같다. *Pit'algire twaeji palchaguk katta.*

Jako prasečí stopa na svahu.

→ Zhoršení situace.

(9) 돼지는 돼지다. *Twaejinūn twaejida.*

Prase je prasetem.

→ Nemoci změnit situaci.

Téměř pětina všech frazeologismů značí špatnou situaci či rozhodnutím, ke kterým jsme se dostali zejména vlastní vinou. V prvních dvou se prase vysmívá a zároveň se strachuje o prase druhé, a to i přesto, že se nachází ve stejně špatné situaci. Taková učinění se pokládají za neschopnost dosažení správného úsudku. Část (3) a (4) opět odkazuje na selhání jedince, jelikož se dopustil chyb, a to jak jednou, tak také opakovaně. Nošení dýně do vepřína je v bodě (5) vnímáno jako dělání hlouposti, jelikož nám tento čin nepřináší žádný rozumný důsledek a smůla

se nám lepí na paty, pokud si postavíme dům na pozemku bývalého vepřína, a to podle líčení dalšího výrazu. V části (7) a (8) se neštěstí již dostavilo nehledě na to, zda pomáháme druhým či se situace zhorší sama. Posledně začleněný frazém konstatuje zákony přírody, které nelze změnit. Prase je prasetem, tudíž se nemůže stát zvířetem jiným, a bez ohledu na okolnosti je po přibrání čeká porážka.

IV) Chamtivost, nenažranost, netrpělivost 16%

(1) 돼지 같은 놈이다. *Twaeji kat'ŭn nomida.*

Je jako prase.

→ Chamtivý člověk.

(2) 돼지 욕심이다. *Twaeji yokshimida.*

Prasečí chamtivost.

→ Lakotný člověk.

(3) 욕심이 돼지다. *Yokshimi twaejida.*

Chamtivost je prase.

→ Přehnaně chamtivý jedinec.

(4) 산돼지를 잡으려다가 집돼지를 잃는다. *Sandwaejirŭl chabŭryödaga chiptwaejirŭl illŭnda.*

Pokusit se chytit divoké prase a ztratit prase domácí.

→ Kvůli chamtivost utrpět škody.

(5) 돼지를 그려 붙이겠다. *Twaejirŭl kŭryŏ puch'igetta.*

Nakreslit prase a obrázek nalepit.

→ Jíst nenasytně a bez mravů.

(6) 돼지와 소를 한 우리에서 기르면 돼지는 살이 찌고 소는 마른다. *Twaejiwa sorŭl han uriesŏ kirŭmyŏn twaejinŭn sari tchigo sonŭn marŭnda.*

Pokud se prasata chovají ve stejné ohradě společně s krávy, prasata budou tloustnout a krávy hubnout.

→ Nenasytná osoba.

(7) 일에는 굶배이요, 먹는 데는 돼지다. *Irenŭn kumbengiyo, mŏngnŭn tenŭn twaejida.*

V práci je jako slimák, ale jí jako prase.

→ Líný a nenasytný člověk.

(8) 돼지 꼬리 잡고 순대 먹자는 격이다. *Twaeji kkori chapko sundae mŏkchanŭn kyŏgida.*

Chytit prase za ocas a žádat klobásku.

→ Netrpělivě čekat úspěch.

Vlastnosti typicky spojovány s vepří, jakými jsou kupříkladu nenažranost, se našly v pouze osmi ze všech padesáti frazémů. Mimo nenažranosti, tedy chytíče čistě zaměřen na konzumaci potravy, se prase vnímá jako zvíře chamtivé v širším měřítku. V prvních třech frazeologismů se prase čistě k této vlastnosti přímo přirovnává. V části (4) se ovšem hamižnost člověka potvrzuje ztrátou již chovaného prasete, zatímco se chystáme chytit prase divoké. V následujících třech po sobě jdoucích výrazech se nenasytnost pojí s kreslením prasat, s chovem krav a prasat ve stejném chlévě a v neposlední řadě ládováním se jídlem, zatímco se vyhýbá práci. Poslední frazém líčí snahu o uspěchání svého přání, kdy člověk vepře za ocas zatahá a požaduje od něj klobásku.

V) Bezvýznamnost, nedůležitost 10%

(1) 돼지에게 진주다. *Twaejjege chinjuda.*

Dát perly prasatům.

→ Dělat nerozumné věci.

(2) 돼지 색깔 보고 잡아먹나? *Twaeji saekkkal pogo chabamöngna?*

Jíte prasata podle jejich barvy?

→ Nezabývat se bezvýznamnými věcmi.

(3) 돼지 얼굴 보고 잡아먹나? *Twaeji ölgul pogo chabamöngna?*

Jíte prasata podle jejich obličeje?

→ Řešit nezávažné problémy namísto zásadních.

(4) 칠 폰짜리 돼지 꼬리만하다. *Ch'il p'untchari twaeji kkorimanhada.*

Prase za 7 halířů je velké jako ocásek.

→ Malá a bezvýznamná věc.

(5) 삶은 돼지가 짓거든. *Salmün twaejiga chitködün.*

Vařené prase štěká.

→ Vynoření nemožné okolnosti či situace.

Desetinu všech frazémů značí malicherné a nemožné situace, které jsou popisovány různými činy, ve kterých figurují lidé společně s vepří. První tři frazémy k nesmyslným situacím přistupují vždy z jiného úhlu, kdy v (1) části považujeme za nesmyslné darovat perly vepřům, jelikož z nich nemají žádný užitek. Bod (2) nám říká, abychom se takových věcí

vyhýbali, jelikož zbarvení kůže prasat neovlivňuje jejich kvalitu masa. Frazém (3) zdůrazňuje upřednostňování situací podstatných namísto nedůležitých. V předposledním se krátký ocásek vepře nebere za významnou část pro svou velikost a část (5) kvičení prasete zaměňuje za štěkání, kterého prase není schopné, tedy popisuje situaci nemožnou.

VI) Pokrytectví, spravedlivost 6%

(1) 언덕에 자빠진 돼지가 평지에 자빠진 돼지를 나무란다. *Ŏndöge chappajin twaejiga p'yöngjie chappajin twaejirül namuranda.*

Prase, které spadlo na kopci vyčítá druhému praseti, že spadlo na rovině.

→ Místo vlastních chyb kritizovat chyby druhých.

(2) 모주 먹은 돼지 벼르듯 한다. *Meju mökü'n twaeji pyöridüt handa.*

Jako prase, které vypilo matečný louh.

→ Potrestat provinilce.

(3) 물이 끓으면 돼지밖에 죽을 것이 없다. *Muri kkürümyön twaejibakke chukül köshi öpta.*

Když se vaří voda, nezemře nic jiného než prase.

→ Odsoudit a vyhnat špatné a zlé lidi.

Poslední tři frazémy stojí významem částečně proti sobě, jelikož se v každém pracuje s chybou, které se každý dopustil, avšak přístup k jejímu hodnocení je odlišný. Frazém (1) prase kritizuje to druhé za chybu, které se dopustilo samo, zatímco nepyká své vlastní svědomí. Naopak ve dvou zbývajících se líčí vina delikventů, a to buď popisem spáchaného činu, kterým bylo vypití matečného louhu či chystáním trestu, ve formě vařící vody.

VII) Podobnost, stejnorodost 4%

(1) 돼지는 검정 개 편이다. *Twaejinün kömjöng kae p'yönida.*

Prase bývá s černým psem.

→ Blízcí lidé se stávají podobnými ve svém chování.

(2) 돼지는 흐린 물을 좋아한다. *Twaejinün hürin murül choahanda.*

Prasata mají ráda zakalenou vodu.

→ Zlí lidé se mají mezi sebou rádi.

Předposlední skupina se skládá ze dvou výrazů, které oba odkazují na obdobný charakter lidí, ovšem každý jiným způsobem. Část (1) značí skutečnost podoby chování přátel, která vznikla na základě spřízněnosti mezi nimi, konkrétně v pozitivním smyslu. Naopak bod

(2) označuje spřátelení lidí smýšlející negativním způsobem, který alegoricky značí zakalená voda, ve které se špinavá prasat čvachtají.

VIII) Chytrost, mazanost 2%

(1) 돼지는 앞으로만 간다. *Twaejinŭn ap'ŭroman kanda.*

Prase jde pouze vpřed.

→ Strategizovat pro výhru.

Pouze jeden frazém odkazuje na inteligenci prasat a říká, že pro dosažení vítězství je nutné přemýšlet o každém kroku dopředu.

4. Přehled symbolických atributů zvířat

V tabulce umístěné níže jsou u každého zvířete rozděleny atributy do sloupce do dvou skupin, první obsahující vlastnosti pozitivní, druhá negativní. Nejednoznačné přívlastky jsou označeny kurzívou a výběr příslušné kategorie se řídí majoritního kontextu všech frazeologismů v dané skupině. Vedle každé vlastnosti se přikládá jeden či dva české frazeologismy zahrnující zvíře a zároveň figurující jako ekvivalent daných charakteristik. Tyto české frazémy jsou získána z děl *Slovníků české frazeologie a idiomatiky*.⁹⁰

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Býk, Kráva	Pozitiva	Síla, pracovitost, sebejistot (20 %)	Pilný jako včelka.
		Trpělivost (10 %)	Dočkej času, jako husa klasu.
		Zámožnost (8 %)	Mít se jako prase v žitě.
		Chytrost, cnost (6 %)	Je moudrý jako sova.
	Negativa	Bojácnost, bláznivost, beznadějnost (14 %)	Jít jako ovce na porážku.
		Nemravnost, nepřizpůsobivost (10 %)	Drzý jako opice.
		Rozhazovačnost, chamtivost (8 %)	Krade jako straka.
		Lenost, neschopnost (6 %)	Líný jako veš.
		Tvrdohlavost (6 %)	Tvrdohlavý jako beran.
		Protirečení, ulhanost (6 %)	Potrefená husa se vždycky ozve.
<i>pozn. Nepřízeň počasí (6 %)</i>	Leží-li kočka v únoru na slunci, v březnu poleze za kamna.		

U krávy se převyšující vlastností stala síla a s ní spojena pracovitost, s celkovým počtem deseti frazeologismů. Avšak přesto při souhrnu veškerých atributů převyšovaly vlastnosti

⁹⁰ ČERMÁK, František, Jiří HRONEK, and Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 1, Přirovnání*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-216-5

ČERMÁK, František, Jiří HRONEK, and Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 2, Výrazy neslovesné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-217-2

ČERMÁK, František, Jiří HRONEK a Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 3, Výrazy slovesné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-218-9.

ČERMÁK, František. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 4, Výrazy větné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-219-6.

špatných s převahou 56 %, z kterých 6 % značí lenost v rozporu s již zmíněnou pilností, a přestože se u všech charakteristik našly české frazeologismy, žádné nepracují s krávou stejným způsobem jako vybrané korejské výrazy.

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Kůň	Pozitiva	Pracovitost, pečlivost, úspěšnost, zodpovědnost (22 %)	Pilný jako včelka.
		Zámožnost, pohodlnost, svoboda (16 %)	Mít se jako prase v žitě. /Je volný jako pták.
	Negativa	Nesmyslnost, zmatenost, kvapnost (22 %)	Jeden o koze, druhý o voze.
		Bezohlednost, lhostejnost (16 %)	Kovářova kobyla chodí bosa.
		Nedůvěřivost, neschopnost, zbabělost (12 %)	Mít zaječí srdce.
		Chybování (8 %)	Hrát si na prsou hada.
		Smrt, trápení (4 %)	Stokrát nic umořilo osla.

Výrazy pracující s postavou koně se oproti ostatních drží jasnějšího vymezení, kdy jak u kladné, tak záporné kategorie první místa drží vlastnosti stejné početnosti. Jedenáct označující pracovitost a jedenáct značící zmatenost a uspěchanost osob. Postava koně se však značně užívá k popisu negativních charakteristik, a to u 62 % z celkového počtu. Překvapivě se totožné tendenci drží frazeologismy české, konkrétně u lhostejnosti s větným výrazem „*Kovářova dcera chodí bosa.*“

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Myš	Pozitiva	Chytrost, spokojenost, vděčnost (20 %)	Být mazaný jako liška.
		Sebezáchova, vyhýbavost (10 %)	Být mrštný jako liška.
		Obrana (4 %)	Kopat kolem sebe jako splašený kůň.
	Negativa	Zbytečnost, bezvýznamnost, ošklivost (16 %)	Ani pes po něm nezaštěkne.
		Neschopnost, zaslepenost (14 %)	Být jako slon v porcelánu.
		Škodlivost, těžkost (12 %)	Mít žaludek jako kachna.

		Bezmocnost, úzkost (12 %)	Mnoho psů zajícova smrt.
		Lstivost, chamtivost (8 %)	Křečkovat.
		Předstírání (4 %)	Pes, který štěká, nekouše.

Myš se i přes známou symboliku moudrosti a úspěšného života ve frazeologismech jeví jako zvíře zákeřnější. Dvě třetiny všech 50 výrazů má negativní podtón, nejčastěji symbolizující bezvýznamnost, škodlivost či neschopnost. Z těchto vlastností se pouze u chamtivosti našel jeden český ekvivalent, avšak ne přímo pracující s postavou myši či krysy, ale křečka. Frazeologismus znějící „*Křečkovat.*“ autor považuje i přes menší nepřesnost za rovnocenný k výrazu korejskému. Za vágní se má též symbolika vyhýbavosti, kterou lze považovat za negativní, avšak pro svůj význam ochrany zdraví a života se v této práci přiřadila k vlastnostem pozitivních.

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Pes	Pozitiva	Vděčnost, věrnost, váženost (26 %)	Věrný jako pes.
		Zodpovědnost, pracovitost (14 %)	Je pilný jako mravenec.
		<i>Podobnost (4 %)</i>	Vrána k vráně sedá.
	Negativa	Špatnost, neštěstí (22 %)	Bručí jako medvěd.
		Bezvýznamnost, nesmyslnost (16 %)	Být jako šedivá myš.
		Plachost, depresivnost (12 %)	Je rudý jako rak. ⁹¹ /Kouká, jako by mu ulítly včely.
		Ignorantství, lenost (6 %)	Ani za zlaté prase.

Ze všech zvířat se věrnost stala nejpočetnější pozitivní charakteristikou u psů s celkovým počtem třinácti frazeologismů. Stejná vlastnost se řadí ke psům i v prostředí českém, a to kupříkladu použitím výrazu „*Věrný jako pes.*“ Nehledě však na milovaný charakter pokračuje i u tohoto čtyřnohého mazlíčka neveliké převýšení 56 % negativních spojení, z toho 22 % popisující mizerný život a neštěstí.

⁹¹ Míněno „stydět se tak, až nám zrudnou tváře“.

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Tygr	Pozitiva	Moc, ctnost, kompetentnost (24 %)	Je moudrý jako sova.
		Odvážnost, ctižádost (20 %)	Mít lví srdce.
		Pokání, slitování (8 %)	Proklouznout jako myška. /Být klidný jako beránek.
		pozn. Bylo, nebylo... (2 %)	<i>Za sedmero horami, za sedmero řekami...</i>
	Negativa	Vyloučení, nepochopení, bezradnost, bezmoc (16 %)	Každý pes jiná ves. /Mít se pod psa.
		Hrůznost, krutost, nebezpečnost (16 %)	Zařvat jako lev.
		Zrádnost, provinilost (8 %)	Psovi maso svěřit.
		Nenasytnost, lakomost (6 %)	Lakomý jako křeček.

Tygr je jediných zvířetem, a to paradoxně přes svou hrůzostrašnost, u kterého převyšuje pozitivní symboličnost ve frazeologismech, s 54 %. Do tohoto seznamu byla přiložena též úvodní fráze „*Bylo nebylo...*“, které odpovídá též další česká fráze „*Za sedmero horami, za sedmero řekami...*“, jelikož se využívá u pohádek, jejichž účelem je pobavení malých dětí. Téměř čtvrtinu všech výrazů charakterizuje mocnost, chytrost a schopnost jedinců. Nechybí též vyjádření odvahy, u kterého se za český ekvivalent považuje výraz „*Mít lví srdce.*“, a to i přes užití jiné šelmy. Stejně tak práce přistupuje k přirovnání „*Zařvat jako lev.*“ značící hrůzu a nebezpečí, stejně tak jako tygr.

		Atributy, symbolismus	Český ekvivalent
Vepř	Pozitiva	Zámožnost, bohatství, požeňání (24 %)	Mít se jako prase v žitě.
		Spravedlivost (4 %)	Na každou svini se vaří voda.
		<i>Podobnost, stejnorodost</i> (4 %)	Vrána k vráně sedá.
		Chytrost, mazanost (2 %)	Být mazaný jako liška.
	Negativa	Škodolibost, děsivost, nevhlednost (20 %)	Život je pes. /Ošklivá jako opice.

		Chybovost, bezmocnost, zhoršení situace (18 %)	Přesednout z koně na mezka.
		Chamtivost, nenasytost, netrpělivost (16 %)	Tlustý jako prase. /Krade jako straka.
		Bezvýznamnost, nedůležitost (10 %)	Nestojí to ani za psí štěk.
		Pokrytectví (2 %)	Potrefená husa se vždycky ozve.

U korejských frazeologismů popisující lidské vlastnosti přes postavu vepře se našlo nejvíce českých výrazů zastupujících stejné vlastnosti přes užití stejného zvířete. České přirovnání „*Mít se jako prase v žitě.*“ poukazuje na zámožný a spokojený život osoby a korejské výrazy symbolizující takovouto zámožnost se umístily na prvním místě ze všech pozitivních charakteristik prasete, s 24 %. O 20 % méně je na druhém umístěna spravedlivost, kterou líčí větný výraz „*Na každou svini se vaří voda.*“. Oproti tomu nejpočetnější negativní symboličnost ošklivosti a děsivosti označilo 10 ze všech frazeologismů. Nehezké označení nenažranosti popisuje přirovnání „*Tlustý jako prase*“, stejně jako 16 % výraz korejských.

5. Závěr

V této práci jsem na základě náhodně vybraných frazeologismů popsala a rozřadila atributy šesti zvířat tradičního zvířetnickového zvěrokruhu. Cílem práce bylo současně usnadnit porozumění významu jednotlivých frazémů studujícím korejštiny tak, aby nepovažovali za nutné hledat jejich obsah ve slovnících, a to pomocí vykreslení charakteristik jednotlivých zvířat.

Avšak před samotným překladem a rozřazením jazykových obrátů v praktické části, uvádím příklady, ze kterých vyplývá kulturní kontext dlouhodobě zakotveného obrazu zvířat. Přes příběhy starých tisíce let až pro svůj přirozený zvířecí pud, je patrné, že neexistuje vhodnějšího média k deskripci lidské bytosti než tvorů žijících mezi námi.

Vzhledem k četnému objemu frazeologismů jsem práci omezila pouze na zlomek zvířat, jejichž výběr spočíval ve snaze zvolit ta, se kterými se lze nejčastěji setkat v jazykovém prostředí korejštiny. U každého z těchto tvorů jsem nejprve náhodně zvolila padesát výrazů z publikace *Slovník zvířecích přísloví*. V dalším kroku jsem objasnila význam a následně rozřadila frazeologismy do příslušných kategorií, na základě extrahovaného symbolismu.

I přesto, že není vždy zřejmé, zda je výsledný obraz pozitivní či negativní, lze konstatovat, že počet frazeologismů s negativními atributy převyšuje, jelikož poměr dobrých ke zlým charakteristikám tvoří poměr zhruba okolo 40:60. Za výjimku je považován tygr, u kterého kladné atributy přesahují s 52 procenty (k těmto se přičítá 2 procenta reprezentována frází z pohádek „*Za sedmero horami, za sedmero řekami...*“, která se po zohlednění jejího používání zařadila mezi pozitiva), u zbylých pěti zvířat poměr vypadá následovně: pes 44:56, kráva 44:56, kuň 38:62, myš 34:66 a vepř 34:66. Rozdíl není markantní a na základě účelu vyjádření lidského charakteru nepřímým a káravým způsobem se jedná o výsledek pochopitelný.

Dalším výrazným zjištěním se ukázal nález okolo 16 atributů u každého zvířete, což byl počet vyšší, než jsem předpokládala na základě výzkumu kulturního pozadí zvířat. Ovšem konstatuji, že se výsledky mohou lišit při zpracování veškerých frazeologismů daného zvířete, jelikož práce vzhledem ke své obsáhlosti zahrnula pouze malý vzorek.

Následujícím významným zjištěním byl taktéž vzájemný rozpor v charakterových attributech jednotlivých zvířat. Jako příklad lze zmínit vnímání psů za přátelské a loajální s frazeologismy symbolizující obyčejnost, či protiklad obrazu nebezpečného tygra s výrazy

slitování. Právě na bázi tohoto paradoxu práce odpovídá na výzkumnou otázku, zda lze jednoznačně přistupovat k překladu frazeologismů přes jasně danou definici zjištěných atributů zvířat.

Zásadním zjištěním vyplývajícím z této práce je skutečnost, že nelze odvozovat význam frazeologismu výhradně pouze na základě všeobecně přijímaných atributů daného zvířete. Avšak přesto znalost základního obrazu zvířat v korejském jazyce, jejich kulturního vjemu, a též výsledků této práce je možno zužitkovat a aplikovat studujícími korejštiny při studiu frazeologismů dalších.

Nicméně i přes kulturní, historickou a geografickou vzdálenost Korejského poloostrova jsem v práci našla několik českých zvířecích frazeologismů vyjadřující totožnou kulturní univerzálnost jako frazeologismy korejské. Nejčastěji je tomu tak u vepře, s výrazy *„Tlustý jako prase“* mínící nenažranost, *„Na každou svini se vaří voda“* značící spravedlivost a *„Mít se jako v žitě“* znamenající bohatství. Pouze u koně a psa se našla jediná shoda *„Kovářova kobyla chodí bosa“* charakterizující bezohlednost a fráze *„Věrný jako pes“* přímo popisující poctivost osoby. Za přechodné práce pokládá *„Křečkování.“*, kterou je připsána k chamtivosti myši, a také větné frazémy *„Mít lví srdce.“* a *„Zařvat jako lev“*, řadící se k odvážnosti a hrůznosti, v korejském prostředí vlastnosti typicky přisuzovány tygru.

Zformulovat a vyjádřit myšlenky v rodné řeči osob pocházející z druhého konce světa, jejichž kultura a myšlení obyvatel prošly naprosto odlišným vývojem, není snadným úkolem. Práce i z tohoto pohledu považuje frazeologismy za nejlepší cestu pro pochopení a ovládnutí cizího jazyka, a to nejen korejského. Není proto divu, že se jejich zkoumání věnují jazykovědci a studenti celého světa. Jedná se o část jazyka nesoucí historii a zvyšuje povědomí o kulturních specifikách, a proto doufám o úspěšném předložení části korejské kultury a jazyka ojedinělým přístupem, s nadějí vzbuzení zájmu o studium frazeologismů.

6. Resumé

Based on a randomly selected fifty phraseological units, this work describes and classifies the attributes of six animals picked out with the intent of choosing the ones being presented the most. At the same time, the study was carried out with the aim of facilitating the understanding of the meaning of those phraseological units by assessing a clear cultural picture of the individual animals and by detecting the attributes they describe.

With the finding of about sixteen attributes in each section dedicated to one animal with small difference between negative and positive characteristic and the paradox of finding both properties opposite of each other, the author of this bachelor thesis comes to a final answer to a question ‘is it possible to unambiguously pick and approach to the translation of idioms through a given definition of identified attributes of animals?’, finalized as “no”. That is also because of the impossibility of processing all the idioms of each animal due to its comprehensiveness.

Nevertheless, the knowledge of the rough image of animals based on cultural perception, as well as the created results of this study, can be utilized and applied by others, not only while researching about Korean phraseology, but also learning about it.

7. Seznam použitých zdrojů

7.1. Zdroje v jazyce českém a anglickém

ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – Řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-85866-57-9

ČECHOVÁ, Marie. „Kulturní frazeologie v současné komunikaci,“ *Naše řeč*, 1993, 76. vyd.: 179-183. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7146>.

ČERMÁK, František. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1371-0

ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN: 80-85839-24-5

ČERMÁK, František, Jiří HRONEK, and Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 1, Přirovnání*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-216-5

ČERMÁK, František, Jiří HRONEK, and Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 2, Výrazy neslovesné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-217-2

ČERMÁK, František, Jiří HRONEK a Jaroslav MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 3, Výrazy slovesné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-218-9.

ČERMÁK, František. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. 4, Výrazy větné*. Praha: Leda, 2009. ISBN 978-80-7335-219-6.

FILIPEC, Josef, a František ČERMÁK. *Česká lexikologie*. Praha: ACADEMIA, nakladatelství Československé akademie věd, 1985. ISBN 0585-5675

HLADKÁ, Zdeňka. „Slovník české frazeologie a idiomatiky.“ *Slovo a slovesnost*, 1995, 285-291. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3649#_ftn5.

JAN, Vojtěch. *Antropologický profil starých Sumerů*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2008. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z <https://is.muni.cz/th/pxn3l/>.

KREJČÍ, Pavel. *Srbská frazeologie v českém a bulharském překladu: Kontrastivní analýza*. Brno: Muni Press, 2016. ISBN 978-80-210-8004-1

KUBÁTOVÁ, Jaroslava. *Řízení lidského kapitálu v interkulturním prostředí*, 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4173-3

MARTINŮ, Petr. *Srovnávací analýza a korejské a české frazeologie se zaměřením na ptactvo*. Praha: Univerzita Karlova, 2021. Dostupné z <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/136568>.

ONIONS, Charles Talbut. *The Oxford Dictionary of English Etymology*. New York: Oxford University Press, 1966. ISBN 0 19-861112-9

POPOVIČOVÁ, Snežana. *Česká a srbská frazeologie Na cestě ke dvojjazyčnému frazeologickému slovníku*. Praha: DTP Nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4608-4

PUCEK, Vladimír. *Lexikologie korejštiny*. 3. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4957-3

WINKELHÖFEROVÁ Vlasta a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-265-1

Cultural Heritage Administration. Daejeon: Cultural Heritage Administration, 2006. [cit. 2023-04-08]. Dostupné z <http://english.cha.go.kr/cha/idx/SubIndex.do?mn=EN>.

WU, Shelly. *Chinese Astrology. Exploring the Eastern Zodiac*. Franklin Lakes: New Page Books, 2005. ISBN 1-56414-796-7

„Horse.“ *National Folk Museum of Korea*. Seoul: Ministry of Culture, Sports and Tourism, 2021. [cit. 2023-04-04]. Dostupné z <https://www.nfm.go.kr/english/subIndex/1018.do>.

„Pig.“ *National Folk Museum of Korea*. Seoul: Ministry of Culture, Sports and Tourism, 2021. [cit. 2023-04-10] Dostupné z <https://www.nfm.go.kr/english/subIndex/1023.do>.

7.2. Zdroje v jazyce korejském

Anglický slovník Naver [Neibŏ yŏngŏsajŏn]. Sŏul: Naver Corporation, 1999. Dostupné z <https://en.dict.naver.com/#/main>.

Akademické informace Naver [Neibŏ haksulchŏngbo]. Sŏul: Naver Corporation, 1999. Dostupné z <https://academic.naver.com/>.

„Ch'ŏnmach'ong“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajasajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2012. [cit. 2023-05-07]. Dostupné z <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0055857>.

Slovník Hanja Naver [Neibŏ Hanjasajŏn]. Sŏul: Naver Corporation, 1999. Dostupné z <https://hanja.dict.naver.com/#/main>.

Slovník standartní korejštiny [P'yojun'gugŏdaesajŏn]. Sŏul: Kungnipkugŏwŏn, 2008. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z <https://stdict.korean.go.kr/main/main.do>.

„Soktam.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajasajŏn]. Sŏngnam: Academy of Korean Studies, 2015. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0030388>.

„*Shinmun'gwan*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0032946>.

„*Sunoji*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2018. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0031921>.

„*Kwanyongö*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0004952>.

„*So*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön]. Söngnam:
Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0029906>.

„*Yangban*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2002. [cit. 2023-04-02] Dostupné z:
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0035521>.

„*Kae*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2002. [cit. 2023-04-07] Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0001561>.

„*Kaetti*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2023. [cit. 2023-04-07] Dostupné z:
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0001607>.

„*Ch'ömjisa*.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2023. [cit. 2023-04-07] Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0056204>.

„*Sanshinshinang*.“ *Encyklopedie korejské kultury*
[Han'gungminjongmunhwadaebaekkwasaajön]. Söngnam: Academy of Korean Studies, 2023.
[cit. 2023-04-08] Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0026270>.

„Horangi.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2021. [cit. 2023-04-08] Dostupné z:
<http://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0063729>.

„Twaeji.“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-04-11] Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0016935#section-6>.

„Korjo“ „*Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07] Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0003424>.

„Kogurjo“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07] Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0003323>.

„Silla“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön]. Söngnam:
Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07]. Dostupné z
<https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0032800>.

„Joseon“ *Encyklopedie korejské kultury* [Han'gungminjongmunhwadaebaekkwajön].
Söngnam: Academy of Korean Studies, 2014. [cit. 2023-05-07].

Správa kulturního dědictví dětí a mládeže [Örini ch'öngsonyön munhwajaech'öng]. Daejeon:
Cultural Heritage Administration, 1999. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z
<https://kids.cha.go.kr/depart/KidsIndex.action>.

SONG, Chaesön. *Slovník zvířecích přísloví* [Tongmulsoktamsajön]. Söul: Tongmunsön, 1997.
ISBN 8980380100

°Taehakchönöl. *Ihned poznat náš jazyk* [Urimal paro algi.] Söul: Taehakchönöl, 2010. [cit.
2023-04-08] Dostupné z <http://m.dhnews.co.kr/news/amp.html?ncode=179511422103080>.

KIM, Sangkyu. *Efektivní ekonomické vzdělávání pomocí přísloví souvisejících s [hmyzem
Konch'ung kwallyön soktamül hwaryonghan hyogwajögin kyöngjegyoyuk]*. Taegu:
Taegugyoyuktaehakkyo, 2013. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z

<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001766312>.

KIM, Chongt'aek. *Výzkum idiomů [Idiöm(idiom)yön-gu]*. Söul: Han'gugömunhak'oe, 1971. [cit. 2023-03-26].

Dostupné z <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE00053910>.

CHO, Sünghwa. *Kategorie a flexibilita idiomatických výrazů [Kwanyong p'yohyönüi põmjuwa yuyönsöng]*. Wönju: Söksahagwi nonmun, 2018.

HWANG, Hüiyöng. *Vznik a typ korejských idiomů (idiomů) [Han'gung ik'immal(kwanyongögu)üi saengsönggwa yuhyönggo]*. Söul: Chungangdae inmunhang yön'guso, 1977.

KIM, Kyusö. *Výzkum korejských idiomů [Kugö kwanyongögu(idiom)üi yön'gu]*. Taegu: Taegyodaenonmunjip, 1978.

PAK, Yöngsun. *O idiomech [Kwanyongöe taehayö]*. Söul: Sönam iürhwan'gyosuhwagapkinyömmunmunjip, Han'gukkugögyoyukyön'guhoe, 1985.

AN, Kyöngghwa. *Analytická studie typů korejských idiomů [Han'gugö sugöüi yuhyöngge taehan punsökchöng yön'gu]*. Söul: söksahagwinonmun, Söultaehakkyo taehagwön, 1-90. 1986.

O, Cheun. *Výzkum korejských idiomů [Urimal kwanyongö yön'gu]*. Söul: paksanonmun, Wön'gwangdaehakkyo, 1997.

KIM, Chinhae. *Studie o vztazích mezi doslovným významem frazeologismu a významem idiomatickým [Kwanyongöüi chiksörümiwa kwanyongüimiüi kwan'gye yön'gu]*. Söul: Kyöngghüidaehakkyo, 2003.

KIM, Pukyöng. *Studie o idiomatickém jazykovém vzdělávání zaměřeno na cizince [Oeguginül taesangüro han kwanyongö kyoyung pangan yön'gu]*. Pusan: Kyöngdaehakkyo kyoyuktaehagwön kugögyoyukchön'gong, 2005. [cit. 2023-03-27] Dostupné z https://academic.naver.com/article.naver?doc_id=80185866.